

САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Пособие по аналитическому чтению

*Сборник текстов и упражнений для II курса румынского
отделения*

Часть вторая

2015

Утверждено на заседании кафедры романской филологии

Составители: к.ф.н., ст.преп. Д.Н.Семёнова, ст.преп. М.М.Рыжова

Рецензент: к.п.н., доцент О.К. Войку

Предисловие

Вторая часть учебного пособия по аналитическому чтению для II курса румынского отделения содержит адаптированные тексты, представляющие народную прозу (сказки).

Языковые материалы снабжены разного рода комментариями и справочными сведениями. Акцент делается не просто на запоминании и воспроизведении исходного текста, а на развитии у студента способности квалифицировать прочитанное с точки зрения стилистики текста, его жанровой принадлежности. Целью является формирование навыков не только лингвистического, но и литературоведческого анализа на румынском языке (в приложении даются соответствующие термины). Контрольные задания на итоговых обсуждениях с привлечением широкого спектра информации по культуре Румынии помогут закрепить полученные умения и научат самостоятельно рассуждать при выполнении переводов текстов художественной литературы в дальнейшей профессиональной деятельности.

BASMELE ROMÂNEȘTI

„BASMUL – DE LA FOLCLOR LA LITERATURĂ”

După Rodică Zane

Basmul este o creație literară care la origine se comunica nemijlocit, prin viu grai, de la un povestitor către ascultătorii săi, fiind o formă de manifestare artistică specifică grupurilor culturale de tip arhaic și tradițional. Acest mod de transmitere directă, specific culturii populare, se numește oralitate (...)

Comunicarea orală a unei opere folclorice are mai multe consecințe: transmiterea unei opere folclorice este și o interpretare (performare), iar acesta poate fi o nouă creație. Rezultă că actul de creație este diferit de cel din cultura care are ca principal mijloc de comunicare scrisul, în care apare posibilitatea de a transmite o operă unor receptori aflați la distanță în timp și / sau spațiu. Opera folclorică nu are o formă unică, nici o interpretare nu este identică în raport cu alta, deci ea există în variante, ceea ce diferențiază creația orală de cea scripturală. Dacă variantele au statut de text de sine stătător în cultura orală, în cea scripturală, ele au statut de etape premergătoare operei definitive. Fixarea în scris a operelor folclorice este un act al culturii scripturale care a căutat o soluție de conservare a lor și de comunicare cu alt tip de cultură. Primele tipăriri de folclor se leagă de o anumită etapă a istoriei noastre culturale și literare (pașoptismul).

Înțelegerea oralității ca trăsătură specifică operei folclorice trebuie să țină cont și de statutul receptorului, care are următoarele caracteristici: spre deosebire de receptorul unei opere literare culte, deci scrise, cel al operei folclorice poate interveni în timpul performării, cerând interpretului (povestitorului, de exemplu) fie să se grăbească pentru a ajunge la un anumit episod, fie să-l povestească cu mai multe amănunte, fie să-l scurteze etc. În același timp, el poate recepta și mesaje complementare, performate prin limbaje nonverbale, ceea ce permite o participare a văzului, a auzului.

Toate aceste trăsături ale orălității indică manifestarea ei sub două aspecte: un mod de transmitere, de comunicare a operei, dar și un mod de creație, pentru că povestitorul, de exemplu, nu își compune înainte de interpretare opera, ci o realizează spontan, pornind de la reguli fixate prin tradiție. Fiecare specie folclorică, fie basm, fie baladă, legendă, snoavă sau texte în legătură cu anumite obiceiuri (Plugușor, colind etc.), respectă un set de reguli proprii. În cazul basmului, principalele constante pot fi formulate astfel: 1. o schemă narativă; 2. secvențe-tip; 3. formule; 4. un mod specific de reflectare / proiectare a vieții; 5. anumite personaje.

1. (...) Cercetătorii au stabilit că basmul are la bază un tipar narativ cu un grad mare de stabilitate, care poate fi concentrat în următoarele secvențe: o situație inițială de echilibru; un eveniment, o împrejurare care dereglează echilibrul inițial; o acțiune de recuperare a echilibrului; restabilirea echilibrului și răsplătirea eroului.

2. Analiza elementelor stabile și a variabilelor din basm a permis descrierea lor în termeni gramatici, indentificându-se un număr limitat de constante, numite funcții (prin asociere cu termenul din sintaxă), caracterizate prin faptul că, indiferent de „forma” lor, li se poate recunoaște o anumită semnificație în raport cu desfășurarea acțiunii. Astfel, punctul de înnodare a intrigii este o situație perturbătoare: un act nelegiuit, un furt, o daună – ceea ce a fost numit, cu un termen generic, o prejudiciere – sau o deficiență, un neajuns, o dorință neîmplinită, într-un cuvânt, o lipsă... În basmul *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte* lipsesc moștenitorii, iar nașterea unui fiu este posibilă doar prin asumarea altei lipse care va deveni obiectul căutării eroului, tinerețea fără bătrânețe și viața fără de moarte; în basmele *Prâslea cel voinic și merele de aur* și *Greuceanu*, împăratul este prejudiciat prin furt de merele de aur, iar lumea, de soare și de lună. Odată cu constatarea prejudicierii sau a lipsei, se „înnoadă” intriga. Tiparul narativ al basmului se realizează deci printr-o serie de acțiuni, aparent foarte diverse,

săvârșite de personaje numeroase, care corespund însă unui număr limitat de funcții (31), decurgând logic una dintr-alta. (...) Unele funcții pot lipsi (de exemplu, înșelăciunea), altele, cum ar fi prejudicierea (lipsa), sunt prezente în orice basm. Unele funcții sunt dispuse în perechi: interdicția – încălcare, luptă – victorie etc (...).

3. Începutul și sfârșitul basmului sunt marcate prin formule inițiale și finale, care încadrează discursul narativ, permitând trecerea din lumea reală, exterioară textului, în lumea funcțională; în cuprinsul textului apar și formule mediane, care asigură continuitatea comunicării prin solicitarea, verificarea, stimularea atenției ascultătorilor sau prin înlesnirea trecerii de la un episod la altul.

(...) Despre formula de început a basmului s-a spus că are funcția de a proiecta evenimentul epic într-un timp fabulos cu ajutorul unor construcții binare, care asociază cuvinte cu sens opus sau incompatibil, menite să atenționeze asupra intrării într-o ordine neobișnuită, răsturnată a lumii: *A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi nu s-ar povesti; pe când púricele se potcovea cu 99 de oca de fier și sărea până la cer; pe când plopul făcea pere și răchita micșunele etc.* (...)

4. (...) Lumea basmului este construită într-un spațiu și un timp cu ordine proprie și diferită de cea obișnuită, principala lor caracteristică supranaturală fiind suspendarea oricărei limite. Datele lumii reale (relații de familie, probleme de existență curentă etc.) sunt asimilate în mod specific în basm, prin emanciparea lor de sub tutela cauzalității și a raționalității cotidiene. Cum spune G.Călinescu, basmul este „oglindire [...] a vieții în moduri fabuloase”. În opoziție cu experiența și viața cotidiană, în basm voința și acțiunea umană nu sunt supuse nici unei limitări. Prin acest mecanism, lumea basmului se ordonează pe axa idealității, incompatibilă cu ordinea practică a existenței (...).

5. Protagoniștii basmului reprezintă un element de continuitate culturală. Se poate vorbi despre caracterul lor universal: un frate – cel mai mic, un copil, un fecior de împărat sau de om sărac, împărați buni sau răi, frații invidioși, un sfetnic,

un om „însemnat” etc., zmeii, balaurii sau alte plăsmuiri terifiante, bătrâne miloase, frați de cruce, animale cu puteri miraculoase etc. Personajele basmului se grupează în două serii polarizate, consacrate prin recurs la opoziția bine / rău. (...) Eroul basmului este purtătorul și căutătorul valorilor fundamentale (binele, adevărul, frumosul), și drumul pe care îl parcurge pentru a le activa este un traseu exemplar, care duce la izbândă și la consacrare.

Basmul popular românesc a fost valorificat de marii clasici în opere originale, cunoscute sub numele de basme culte: Ion Creangă, *Povestea lui Harab-Alb*, *Povestea porcului*, *Povestea lui Stan Pățitul*, Mihai Eminescu, *Făt-Frumos-din-Lacrimă*, Ioan Slavici, *Zâna-Zorilor*, *Florița-din-codru*, *Ileana cea șireată*, *Doi feți cu stea în frunte* ș.a. După ce generația pașoptistă a făcut din cultura populară și textele ei o descoperire și după ce, prin intermediul tiparului, le-a făcut „comunicabile” în cultura scripturală, se poate vorbi de un nou stadiu al relației dintre literatura cultă și folclor, stadiu ilustrat de opera marilor clasici ...

Discutarea textului

I. Răspundeți la întrebări:

1. Ce este un basm? Dați definiția basmului.
2. În ce stil este scris acest articol? (Caracterizați-l)
3. Care sunt principalele constante ale basmului?
4. Ce reprezintă schema narativă a basmului?
5. Ce înseamnă „funcțiile” unui basm?
6. Care formule inițiale și finale ale basmului vă sunt cunoscute?
7. În ce consistă modul specific de reflectare a vieții în basme?
8. Ce puteți spune despre protagoniștii basmelor?
9. Dați o definiție a basmului.

II. Faceți exerciții:

1. Traduceți în limba română:
  - a) литературное произведение, форма проявления, средство общения, набор правил, высокая степень стабильности, нарушать равновесие, восстановление равновесия, развитие действия, противозаконное действие, неисполненное желание, предмет поиска, золотые яблоки, ограниченное количество, противоположный смысл, отражение жизни, повседневная жизнь.

Lexicul de însușit:

- amănunt, -e (s.n.) - деталь, подробность;
a asocia (-ez) - объединять, соединять;
a asuma (asúm), v.t. - брать на себя, принимать на себя, обязываться;
aúz (s.n.) - слух;
axă, -e (s.f.) - ось;
cercetător (s.m.) - исследователь;
complementar (adj.) - дополнительный;
consecință, -e (s.f.) - следствие, последствие;
cotidian (adj.) - ежедневный, повседневный, будничныи;
cuprins, -uri (s.f.) - содержание;
daună, -e (s.f.) - ущерб, убыток, вред;
deficiență, -e (s.f.) - 1. недостаток, недочёт; 2. нехватка, недостача;
deosebire, -i (s.f.) - различие, разница;
a deregla (-ez), v.t. - нарушать, отклонять, расстраивать, портить;
discúrs, -uri (s.n.) - речь, выступление;
divers (adj.) - различный, разный;
generic (adj.) - 1. родовой, видовой, типовой. 2. общий;
grai, -uri (s.n.) - 1. голос. 2. язык, речь. 3. говор, наречие, диалект;
fixare, fixări (s.f.) - 1. прикрепление, закрепление, фиксация. 2. установление, назначение, определение;
furt, -uri (s.n.) - кража, грабёж, воровство;
incompatibil (adj.) - противоречащий чему-л.;
indiferent (adj.) - равнодушный;
interdicție, -ii (s.f.) - запрещение, запрет;
interpret, -ți (s.m.) - 1. толкователь, выразитель, представитель. 2. исполнитель. 3. переводчик;
a interveni (intervín), v.i. - вмешиваться;
intrigă, -i (s.f., lit.) - интрига, завязка;
a încadra (-ez), v.t. - 1. включать. 2. обрамлять;
încălcare,ări (s.f.) - 1. нарушение, попираие. 2. вторжение, нападение;
a înnoda (înnód), v.r. - завязываться, связываться;
înșelăciune, -i (s.f.) - обман, надувательство;
împrejurare, -ări (s.f.) - обстоятельство, случай;
limbaj, -e (s.n.) - язык, речь;
limitare,ări (s.f.) - ограничение, установление лимита/границы/предела;
lipsă, -uri (s.f.) - 1. отсутствие. 2. недостаток, нужда, нехватка;
manifestare, -ări (s.f.) - проявление, обнаружение;
median (adj.) - средний, медиальный;
mesaj, -e (s.n.) - 1. послание, 2. сообщение.
mijloc¹ (s.n.) - середина, центр;
mijloc², -oace (s.n.) - способ, средство, метод, образ;
moștenitor, -i (s.m.) - наследник;
nelegiuit (adj.) - 1. незаконный, незаконный. 2. преступный, злодейский;
oglindire, -i (s.f.) - отражение;
nemijlocit (adv.) - непосредственно, прямо;
ordine, -i (s.f.) - порядок;
a ordona (-ez), v.t. - располагать в каком-л. порядке, приводить в порядок;
origine, -i (s.f.) - 1. происхождение, начало, возникновение;
protagonist, -istă, -iști, -iste (s.m., lit.) - главный герой, главное действующее лицо;
perturbător (adj.) - нарушающий (порядок), противодействующий, пертурбационный;
popular (adj.) - народный;
a prejudicia (-ez), v.i. - причинять убытки, наносить вред/ущерб/урон;
premergător (adj.) - предшествующий, предыдущий; прежний;
púrice, -i (s.m.) - блоха;
rapórt, -uri (s.n.) - отношение, соотношение, зависимость, связь;
răsplătire, -i (s.f.) - 1. вознаграждение, награда. 2. расплата, возмездие;
receptor, -i (s.m.) - лицо, воспринимающее речь, слушающий, адресат;
recurs, -uri (s.n.) - 1. использование. 2. средство, способ;
recuperare, -ări (s.f.) - возвращение потерянного, возмещение;
reflectăre, -ări (s.f.) - отражение;
a reprezenta (reprezint), v.t. - 1. представлять (из себя), изображать. 2. представлять собой, иметь значение;
secvență, -e (s.f.) - 1. последовательность, очерёдность. 2. эпизод;
semnificație, -ii (s.f.) - 1. значение, смысл. 2. важность, значение;
set, -uri (s.n.) - набор, комплект, гамма;
solicitare, -ări (s.f.) - просьба, требование;
solúție, -ii (s.f.) - разрешение (вопроса), выход;
statút, -e (s.n.) - 1. устав, статút. 2. статус, положение;
stimulare, -ări (s.f.) - поощрение, побуждение;
suspendare, -ări (s.f.) - 1. отсрочка. 2. приостановка. 3. запрещение;
terifiant (adj.) - ужасающий, кошмарный;
termen, -i (s.m.) - 1. термин. 2. выражение, слово;
tipar, -e (s.n.) - 1. печать. 2. форма. 3. шаблон. 4. (inv.) отпечаток, след;
a transmite (transmít), v.t. - передавать;
trăsătură, -i (s.f.) - черта, свойство, признак;
valoare, valori (s.f.) - 1. ценность (значение). 2. стоимость, цена;
variabil (adj.) - переменный, изменчивый;
văz (s.n.) - зрение;
verificare, -ări (s.f.) - 1. проверка, контроль. 2. испытание.

Rețineți:

În raport cu - в отношении с чем-либо;
indiferent de - несмотря на, невзирая на;
de sine stătător - самостоятельный (самостоятельно)
a ține cont (de ceva) - иметь в виду, принимать во внимание, учитывать;
a căuta o soluție - искать выход из положения;
pe când se potcovea puricele - с незапамятных времён, при царе Горохе;
la origine - с начала, с самого начала;
când va face plopul mere și răchita micșunele - когда рак свистнет и рыба запоёт;
indiferent de - несмотря на, невзирая на;
spre deosebire de - в отличие от;
în opoziție cu - в противоположность, в отличие от;
frate de cruce - побратим, названный брат;
a ține cont de - иметь что-л. в виду, принять во внимание;
desfășurarea acțiunii - развитие действия;
o dorință neîmplinită - неисполненное желание.

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRĂNEȚE ȘI VIAȚĂ FĂRĂ DE MOARTE

*

A fost odată ca niciodată; că dacă n-ar fi, nu s-ar mai povesti; de când făcea plopșorul pere și răchita micșunele; de când se băteau urșii în coade; de când se luau de gât lupii cu mieii de se sărutau, înfrățindu-se; de când se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci și nouă de oca de fier și s-arunca în slava cerului de ne aducea povești:

De când scria musca pe părete,

Mai mincinos cine nu crede.

A fost odată un împărat mare și o împărăteasă, amândoi tineri și frumoși și, voind să aibă copii, a făcut de mai multe ori tot ce trebuia să facă pentru aceasta; a îmblat pe la vraci și filosofi, ca să caute la stele și să le ghicească dacă or să facă copii; dar în zadar. În sfârșit, auzind împăratul că este la un sat, aproape, un unchiaș dibaci, a trimis să-l cheme; dar el răspunse trimișilor că: cine are trebuință, să vie la

dânsul. S-au sculat deci împăratul și împărăteasa și, luând cu dânșii vro câțiva boieri mari, ostași și slujitori, s-au dus la unchiaș acasă. Unchiașul, cum i-a văzut de departe, a ieșit să-i întâmpine și totodată le-a zis:

– Bine ați venit sănătoși; dar ce îmbli, împărate, să afli? Dorința ce ai să-ți aducă întristare.

– Eu nu am venit să te întreb asta, zise împăratul, ci, dacă ai ceva leacuri care să ne facă să avem copii, să-mi dai.

– Am, răspuse unchiașul; dar numai un copil o să faceți. El o să fie Făt-Frumos și drăgăstos, și parte n-o să aveți de el*.

Luând împăratul și împărăteasa leacurile, s-au întors veseli la palat și peste câteva zile împărăteasa s-a simțit însărcinată. Toată împărăția și toată curtea și toți slujitorii s-au veselit de această întâmplare.

Mai-nainte însă de a veni ceasul nașterii, copilul se puse pe un plâns, de n-a putut nici un vraci să-l împace. Atunci împăratul a început să-i făgăduiască toate bunurile din lume, dar nici așa n-a fost cu putință să-l facă să tacă.

– Taci, dragul tatei, zicea împăratul, că ți-oi da împărăția cutare sau cutare; taci, fiule, că ți-oi da de soție pe cutare sau cutare fată de împărat, și alte multe d-alde astea; în sfârșit, dacă văzu și văzu că nu tace, îi mai zise; taci, fătul meu, ți-oi da Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.

Atunci, copilul tăcu și se născu; iar slujitorii deteră în timpine și în surle și în toată împărăția se ținu veselie mare o săptămână întreagă.

De ce creștea copilul, d-aceea se făcea mai isteț și mai îndrăzneț. Îl deteră pe la școli și filosofi, și toate învățăturile pe care alți copii le învăța într-un an, el le învăța într-o lună, astfel încât împăratul murea și învia de bucurie. Toată împărăția se fălea că o să aibă un împărat înțelept și procopsit ca Solomon împărat. De la o vreme încoace însă, nu știu ce avea, că era tot galeș, trist și dus pe gânduri. Iar când

fuse într-o zi, tocmai când copilul împlinea cinsprezece ani și împăratul se afla la masă cu toți boierii și slujbașii și se chefuiau, se sculă Făt-Frumos și zise:

– Tată, a venit vremea să-mi dai ceea ce mi-ai făgăduit la naștere.

Auzind aceasta, împăratul s-a întristat foarte și i-a zis:

– Dar bine, fiule, de unde pot eu să-ți dau un astfel de lucru nemaiauzit? Și dacă ți-am făgăduit atunci, a fost numai ca să te împac.

– Dacă tu, tată, nu poți să-mi dai, apoi sînt nevoit să cutreier toată lumea până voi găsi făgăduința pentru care m-am născut.

Atunci toți boierii și împăratul deteră în genunchi, cu rugăciune să nu părăsească împărăția; fiindcă, ziceau boierii:

– Tatăl tău de aci înainte e bătrîn, și o să te ridicăm pe tine în scaun, și avem să-ți aducem cea mai frumoasă împărăteasă de sub soare de soție.

Dar n-a fost puțință să-l întoarcă din hotărârea sa, rămîind statornic ca o piatră în vorbele lui; iar tată-său, dacă văzu și văzu, îi dete voie și puse la cale să-i gătească de drum merinde și tot ce-i trebuia.

Discutarea textului

I. Faceți analiza textului:

1. Indicați formula inițială a basmului.
2. Analizați formele gramaticale și lexicale subliniate.

II. Faceți exerciții:

1. Conjugăți verbele următoare la perfectul simplu: *a da, a fi, a avea, a face, a aduce, a pune, a zice, a vedea*.
2. Care sunt sinonimele următoarelor cuvinte: *un unchiaș, un leac, un cutreier, dibaci, drăgăstos, nemaiauzit, a se împăca, a se chefui, a se pune pe un plîns, dus pe gânduri*.
3. Care sunt formele corecte de plural ale substantivelor: *o coadă, o muscă, o oca, o trebuință, o întristare, o împărăție, o curte, o bătrînețe, o viață, un plîns, o lume, un lucru, o rugăciune, o piatră, o voie, o cale, un picior, un fier, un purice, un vraci, o pădure, o mână*.
4. Care sunt formele corecte de singular ale substantivelor: *pere, micșunele, urși, miei, povești, copii, ostași, timpine, surle, genunchi, merinde, vorbe, cai, oameni, oase, capete*.

*Comentariu:

Substantivul *parte* intră în diferite expresii și locuțiuni, de exemplu:

- expresia *a (nu) avea parte de cineva* (sau *de ceva*) = a (nu) se bucura de ajutor, de prietenia sau de existența cuiva sau a ceva;

- expresia *a face parte din ...* (sau *dintre*) = a fi unul dintre elementele componente ale unui tot; a fi membrul unei grupări;

- expresia *a se da la o* (sau *într-o*) *parte* = a face loc să treacă cineva; prin extensie a se eschiva, a se feri să acționeze;

- expresia *a fi* (sau *a se declara*) *de partea cuiva* = a fi alături de cineva, a se ralia la punctul de vedere al cuiva;

- locuțiunea adjectivală/adverbială *în parte* = (care se face) în mod proporțional; cu plata unei dijme;

- locuțiunea adjectivală *din* (sau *de prin*) *părțile locului* = care este din (în) regiunea despre care se vorbește; băstinaș, originar (din...);

- locuțiunea adjectivală *din* (sau *dinspre*) *partea mamei* (sau *a tatălui*) = care face parte din familia mamei (sau a tatălui);

- locuțiunea adverbială *în* (sau *din, prin*) *toate părțile* = (de) pretutindeni; (de) peste tot;

Pot fi aduse în discuție și alte expresii: «*ai carte, ai parte*»; «*cine-mparte, parte-și face*», «*a ține partea cuiva*»; «*a lăsa la o parte*»; «*a se arunca în partea cuiva*» (pop).

Lexicul de însușit:

a căuta la (cineva, ceva) – зд. смотреть на;

coadă, cozi (rar. coade) (s.f.) – хвост;

dibáci (adj.) – ловкий, умелый, искусный;

drăgăstos (adj.) – 1. ласковый. 2. хорошенький, миленький;

ghici (-esc), v.t. – 1. отгадывать, разгадывать.

2. предсказывать, гадать;

a înfrăți (-esc), v.r. – сближаться, брататься, родниться;

întristare, -ăgi (s.f.) – печаль, грусть;

leac, -uri (s.n.) – лекарство, снадобье;

lup, -i (s.m.) – волк;

miél, miéi (s.m.) – ягненок, барашек;

muscă, muște (s.f.) – муха;

mincinos I. (adj.) – лживый, притворный, II. (s.m. și f.) – лгун, обманщик;

ostaș, -i (s.m.) – воин, солдат;

parte, părți (s.f.) – 1. часть, доля. 2. доля, участь; ♦ a avea parte de ... – суждено (иметь, обладать, быть рядом);

plopșor, -i (s.m.) = plopșur – тополёк;

slavă, slăvi (s.f.) – слава, величие; ♦ *slava cerului* – небесная высь;

slujitor, -i (s.m.) – слуга;

totodată (adv.) – одновременно, в одно (и то же) время, разом;

trimis, trimiși (s.m.) – посланник;

trebuință, -e (s.f.) – необходимость, нужда, надобность; ♦ a avea trebuință de ceva – нуждаться в чём-л.;

unchiaș, -i (s.m., pop.) – 1. старик. 2. дядя;

urs, urși (s.m.) – медведь;

vraci, vraci (s.m., pop., înv.) – врачеватель, знахарь;

zadar (s.n.) – тщетность, ♦ în zadar – напрасно, зря.

* *

Apoi, Făt-Frumos se duse în grajdurile împărătești unde erau cei mai frumoși armăsari din toată împărăția, ca să-și aleagă unul; dar, cum punea mâna și apuca pe câte unul de coadă, îi trântea, și astfel toți caii căzură. În sfârșit, tocmai când era să iasă, își mai aruncă ochii o dată prin grajd și, zărind într-un colț un cal răpciugos și bubos și slab, se duse și la dânsul; iar când puse mâna pe coada lui, el își întoarse capul și zise:

– Ce poruncești, stăpâne? Mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a ajutat să ajung ca să mai puie mâna pe mine un voinic.

Și înțepenindu-și picioarele, rămase drept ca lumânarea. Atunci Făt-Frumos îi spuse ce avea de gând să facă și calul îi zise:

– Ca să ajungi la dorința ta, trebuie să ceri de la tată-tău paloșul, sulița, arcul, tolba cu săgețile și hainele ce le purta el când era flăcău; iar pe mine să mă îngrijești cu însuși mâna ta șase săptămâni și orzul să mi-l dai fiert în lapte.

Cerând împăratului lucrurile ce-l povățuise calul, el a chemat pre vătaful curții și i-a dat poruncă ca să-i deschiză toate tronurile cu haine spre a-și alege fiul său pe acelea care îi va plăcea. Făt-Frumos, după ce răscoli trei zile și trei nopți, găsi, în sfârșit, în fundul unui tron vechi, armele și hainele tătâne-său de când era flăcău, dar foarte ruginite. Se apucă însuși cu mâna lui să le curețe de rugină, și, după șase săptămâni, izbuti a face să lucească armele ca oglinda. Totodată îngriji și de cal, precum îi zisese el. Destulă muncă avu; dar fie, că izbuti.

Când auzi calul de la Făt-Frumos că hainele și armele sunt bine curățate și pregătite, odată se scutură și el, și toate bubele și răpciuga căzură de pe dânsul și rămase întocmai cum îl fătase mă-sa, un cal gras, trupeș și cu patru aripi; văzându-l Făt-Frumos astfel, îi zise:

– De azi în trei zile plecăm.

– Să trăiești, stăpâne: sunt gata chiar azi, de poruncești, îi răspunse calul.

A treia zi de dimineață toată curtea și toată împărăția era plină de jale. Făt-Frumos, îmbrăcat ca un viteaz, cu paloșul în mână, călare pe calul ce-și alesese, își luă ziua bună de la împăratul, de la împărăteasa, de la toți boierii cei mari și cei mici, de la ostași și de la toți slujitorii curții, carii, cu lacrimile în ochi, îl rugau să se lase de a face călătoria aceasta, ca nu care cumva să meargă la pieirea capului său; dar el, dând pinteni calului, ieși pe poartă ca vântul, și după dânsul carăle cu merinde, cu bani și vreo două sute de ostași, pe care-i orânduise împăratul ca să-l însoțească.

După ce trecu afară de împărăția tatălui său și ajunse în pustietate, Făt-Frumos își împărți toată avuția pe la ostași și luându-și ziua bună, îi trimise înapoi, oprindu-și pentru dânsul merinde numai cât a putut duce calul. Și apucând calea către răsărit, s-a dus, s-a dus, s-a dus, trei zile și trei nopți, până ce ajunse la o câmpie întinsă, unde era o mulțime de oase de oameni.

Stând să se odihnească, îi zise calul:

– Să știi, stăpâne, că aici suntem pe moșia unei Gheonoaie, care e atât de rea, încât nimeni nu calcă pe moșia ei, fără să fie omorât. A fost și ea femeie ca toate femeile, dar blestemul părinților pe care nu-i asculta, ci îi tot necăjea, a făcut-o să fie Gheonoaie; în clipa aceasta este cu copiii ei, dar mâine, în pădurea ce o vezi, o s-o întâlnim venind să te prăpădească; e grozavă de mare; dară să nu te sperii, ci să fii gata cu arcul ca să o săgetezi, iar paloșul și sulita să le ții la îndemână, ca să te slujești cu dânsele când va fi de trebuință.

Se deteră spre odihnă; dar pândea când unul când altul.

A doua zi când se revărsa zorile, ei se pregăteau să treacă pădurea. Făt-Frumos înșea și înfrână calul, și chinga o strânse mai mult decât altă dată, și porni; când auzi o ciocănitură groznică. Atunci calul îi zise.

– Ține-te, stăpâne, gata, că iată se apropie Gheonoaia. Și când venea ea, nene, doboră copacii: așa de iute mergea; iar calul se urcă ca vântul până cam deasupra ei

și Făt-Frumos îi luă un picior cu săgeata, și, când era gata a o lovi cu a doua săgeată, strigă ea:

– Stai, Făt-Frumos, că nu-ți fac nimic!

Și văzând că nu o crede, îi dete înscris cu sângele său.

– Să-ți trăiască calul, Făt-Frumos, îi mai zise ea, că un năzdrăvan ce este, căci de nu era el, te mâncam fript; acum însă m-ai mâncat tu pe mine; să știi că până azi nici un muritor n-a cutezat să calce hotarele mele până aicea; câțiva nebuni carii s-au încumes a o face d-abia au ajuns până în câmpia unde ai văzut oasele cele multe.

Se duseră acasă la dânsa, unde Gheonoaia ospătă pe Făt-Frumos și-l omeni ca p-un călător. Dar pe când se aflau la masă și se chefuiau, iară Gheonoaia gema de durere, deodată el îi scoase piciorul pe care îl păstra în traistă, i-l puse la loc și îndată se vindecă, Gheonoaia, de bucurie, ținu masă trei zile d-a rândul și rugă pe Făt-Frumos să-și aleagă de soție pe una din cele trei fete ce avea, frumoase ca niște zâne; el însă nu voi, ci îi spuse curat ce căuta; atunci ea îi zise:

– Cu calul care îl ai și cu vitejia ta, crez că ai să izbutești.

Discutarea textului

I. Faceți analiza textului:

1. Analizați formele gramaticale și lexicale subliniate.
2. Explicați derivarea cuvintelor, menționați câte un termen din familia lexicală a acestora: *sănătos, drăgăstos, împărătești, răpciugos, bubos, ruginit, trupeș, o moșie, o bătrânețe, o călătorie, a înșeua, a îngriji, a înfrâna, o ciocănitură, deoparte.*
3. Menționați câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele: *a povățui, a ospăta, o avuție, un ostaș, o vitejie, năzdrăvan, a se prăpădi, a cuteza, a se încumeta, a izbuti.*
4. Folosind dicționarul etimologic al limbii române, precizați etimologia cuvintelor "tron" (scaun sculptat pe care stau monarhii la ceremonii) și "tron" (ladă în care se păstrează diferite obiecte, mai ales de îmbrăcăminte).

Rețineți:

a-și arunca ochii - бросить взгляд, окинуть взглядом;
a avea de gând (să facă ceva) - намереваться (что-то сделать);
a se lăsa de - бросать, отказываться;
a da pinteni calului - пришпорить коня;
a-și lua ziua bună - попрощаться, распрощаться;
a ține la îndemână - держать под рукой (близко);
a fi de trebuință - быть нужным;
de-a rândul - подряд;
a spune curat - сказать начистоту, прямо.

Lexicul de însușit:

a aruca (aruc), v.t. – брать, хватать;
arc, -uri (s.n.) – лук;
armă, -e (s.f.) – оружие;
armăsar, -i (s.m.) – жеребец;
astfel (adv.) – так, таким образом;
călare (adv.) – верхом;
a călca (calc), v.i. – 1. ступать, 2. приходить.
3. вторгаться;
a cuteza (-ez), v.t. – осмеливаться,
отваживаться, дерзать;
a îngriji (-esc), v.t. – заботиться,
присматривать;
întins (adj.) – обширный, простирающийся;
jale (s.f.) – 1. печаль, грусть. 2. жалость,
сострадание;
a geme (gem), v.i. – 1. стонать. 2. реветь,
выть.
grajd, -uri (s.n.) – конюшня, хлев;
lacrimă, -i (s.f.) – слеза;
a luci (pers. a 3-a *lucește*), v.i. – сверкать,
блестеть, светить;
lumânare, -ări (s.f.) – свеча;
merinde, -e (s.f.) – провизия, съестные
припасы; os, oase (s.n.) – кость;
orz (s.n.) – ячмень;
ostaș, -i (s.m.) – воин, солдат;
a porunci (-esc), v.t. – приказывать,
распоряжаться;
rugină, -e (s.f.) – ржавчина;
ruginit (adj.) – 1. ржавый. 2. пожелтевший;
săgeată, săgeți (s.f.) – стрела, стрелка;
slujitor, -i (s.m.) – слуга, служитель,
дворовый;
tron¹, -uri (s.n.) – трон;
tron², -uri (s.n.) – сундук (для хранения
одежды, приданого);
a vindeca (vindec) – I. v.t. вылечивать,
исцелять, II. vr. 1. выздоравливать. 2.
заживать;
viteaz, viteji (s.m.) – витязь;
vitejie, -i (s.f.) – доблесть, отвага, мужество;
voinic, -i (s.m.) – молодец, храбрец;
zână, -e (s.f.) – фея, волшебница.

* * *

După trei zile, se pregătiră de drum și porni. Merse Făt-Frumos, merse și iar merse, cale lungă și mai lungă; dară când fu de trecut peste hotarele Gheonoaiei, dete de o câmpie frumoasă, pe de o parte cu iarba înflorită, iar pe de ală parte pârlită. Atunci el întreabă pe cal:

– De ce este iarba pârlită?

Și calul îi răspunse:

– Aici suntem pe moșia unei Scorpii, sora cu Gheonoaia; de rele ce sunt, nu pot să trăiască la un loc; blestemul părinților le-a ajuns, și d-aia s-au făcut lighioi, așa precum vezi; vrăjmășia lor e groaznică, nevoie de cap, vor să-și răpească una de la alta pământ; când Scorpia este necăjită rău, varsă foc și smoală*; se vede că a avut vreo ceartă cu soră-sa și, viind s-o gonească de pe tărâmul ei, a pârlit iarba pe unde a trecut; ea este mai rea decât soră-sa și are trei capete. Să ne odihnim puțin, stăpâne, și mâine dis-de-dimineată să fim gata.

A doua zi se pregătiră, ca și când ajunseseră la Gheonoaie, și porniră. Când, auziră un urlat și o vâjietură, cum nu mai auziseră ei până atunci!

– Fii gata, stăpâne, că iată se apropie zgriptoroaica de Scorpie.

Scorpia, cu o falcă în cer și cu alta în pământ și vărsând flacări, se apropia ca vântul de iute; iară calul se urcă repede ca săgeata până cam deasupra și se lăsă asupra ei cam pe deoparte, Făt-Frumos o săgetă și îi zbură un cap; când era să-i mai ia un cap, Scorpia se rugă cu lacrimi ca să o ierte, că nu-i face nimic și, ca să-l încredințeze, îi dete înscris cu sângele ei. Scorpia ospătă pe Făt-Frumos, și mai și decât Gheonoaia; iară el îi dete și dânsei înapoi capul ce i-l luase cu săgeata, carele se lipi îndată cum îl puse la loc, și după trei zile plecară mai departe.

Trecând și peste hotarele Scorpiei, se duseră, se duseră și iară se mai duseră, până ce ajunseră la un câmp numai de flori și unde era numai primavară; fiecare floare era cu deosebire de mândră și cu un miros dulce, de te îmbăta; trăgea un vântișor care abia adia. Aicea alătură ei să se odihnească, iară calul îi zise:

– Trecurăm cum trecurăm până aici, stăpâne; mai avem un hop; avem să dăm peste o primejdie mare și, dacă ne-o ajuta Dumnezeu să scăpăm și de dânsa, apoi suntem voinici. Mai-nainte de aci este palatul unde locuiește Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte. Această casă este încongiurată cu o pădure deasă și înaltă, unde stau toate fiarele cele mai sălbatice din lume; ziua și noaptea păzesc cu

neadormire și sunt multe foarte; cu dânsele nu este chip de a te bate; și ca să trecem prin pădure e peste poate; noi însă ne silim, dac-om putea, să sărim pe deasupra.

După ce se odihni ră vreo două zile, se pregătiră iarăși; atunci calul, ținându-și răsuflarea, zise:

– Stăpâne, strânge chinga cât poți de mult, și, încălecând, să te ții bine și în scări, și de coama mea; picioarele să le ții lipite pe lângă suptioara mea, ca să nu mă zăticnești în zborul meu.

Se urcă, făcu probă, și într-un minut fu aproape de pădure.

– Stăpâne, mai zise calul, acum e timpul când se dă de mâncare fiarelor pădurei și sunt adunate toate în curte; să trecem.

– Să trecem, răspunse Făt-Frumos, și Dumnezeu să se îndure de noi.

Se urcară în sus și văzură palatul strălucind astfel, la soare te puteai uita, dar la dânsul ba. Trecură pe deasupra pădurii și, tocmai când erau să se lase în jos la scara palatului, d-abia, d-abia atinse cu piciorul vârful unui copac și deodată toată pădurea se puse în mișcare; urlau dobitoacele, de ți se făcea părul măciucă pe cap. Se grăbiră de se lăsară în jos; și de nu era doamna palatului afară, dând de mâncare puilor ei (căci așa numea ea lighioanele din pădure), îi prăpădeau negreșit.

Mai mult de bucurie că au venit, îi scăpă ea; căci nu mai văzuse până atunci suflet de om pe la dânsa. Opri pe dobitoace, le îmblânzi și le trimise la locul lor. Stăpâna era o zână naltă, suptirică și drăgălașă și frumoasă, nevoie mare! Cum o văzu Făt-Frumos, rămase încremenit. Dară ea, uitându-se cu milă la dânsul, îi zise:

– Bine ai venit, Făt-Frumos! Ce cauți pe aici?

– Căutăm, zise el, Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.

– Dacă căutați ceea ce ziseși, aci este.

Atunci descălică și intră în palat. Acolo găsi încă două femei, una ca alta de tinere; erau surorile cele mai mari. El începu să mulțumească zânei pentru că l-a scăpat de primejdie; iară ele, de bucurie, gătiră o cină plăcută și numai în vase de

aur. Calului îi dete drumul să pască pe unde va voi dânsul; pe urmă îi făcură cunoscuți tuturor lighioanelor, de puteau îmbla în tihnă prin pădure.

Femeile îl rugară să locuiască de aci înainte cu dânsele, căci ziceau că li se urâse, șezând tot singurele; iară el nu așteptă să-i mai zică o dată, ci primi cu toată mulțumirea, ca unul ce aceea și căuta.

Discutarea textului

I. Faceți analiza textului:

1. Analizați formele gramaticale și lexicale subliniate.
2. Menționați câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele: *un hotar, o lighioană, un tărâm, un urlet, un dobitoc, o primejdie, încremenit (adj.), negreșit (adv.), a se uita*.
3. Menționați toate semnificațiile substantivului *scară (f.)*.
4. Găsiți în text toate locuțiunile cu verbele *a da* și *a lua*.
5. Explicați sensul expresiei „*a se face părul măciucă*”.

Lexicul de însușit

a adia (adfi), v.t. - везть;

ceartă, certuri (s.f.) - ссора, перебранка;

coamă, -e (s.f.) - 1. грива. 2. вершина, хребет;

dis-de-dimineată (adv.) - рано утром, на заре;

drăgălaș (adj.) - миленький, симпатичный;

a găti (-esc), v.t. - готовить, стряпать;

a goni (-esc), v.t. - гнать, прогонять, изгонять;

a înconjura (înconjur), v.t. - огибать, окружать, обступать со всех сторон;

a încredința (-ez), v.t. - доверять;

încremenit (adj.) - застывший, окаменевший, оцепеневший;

a îndura (îndur) - I. v.t. выносить, терпеть. II. v.g. 1. сжалиться, смилостивиться, 2. осмеливаться;

a lipi (-esc), v.t. - I. клеить, наклеивать. II. v.g. склеиваться, приклеиваться;

milă, -e (s.f.) - 1. жалость, сожаление, сочувствие. 2. печаль. 3.

благжелательность, доброта, снисходительность;

pesăjit (adj.) - расстроенный, огорченный, сердитый;

negreșit (adv.) - обязательно, непременно; во что бы то ни стало;

a răzi (-esc), v.t. - 1. хранить, беречь. 2. охранять, остерегать;

gări (-esc), v.t. - 1. похищать, красть. 2. отнимать;

scară, scări (s.f.) - 1. лестница. 2. подъезд, крыльцо. 3. pl. ступеньки. 4. стремя. 5. подножка;

a scăpa (scap) - I. v.t. 1. ронять. 2. упускать. 3. избавлять, освобождать. II. v.i. (~ de) 1. избегать. 2. спасаться. 2. освобождаться;

a sili (-esc), v.t. - I. принуждать, заставлять, побуждать. II. v.g. 1. торопиться. 2. стараться;

a străluci (-esc) - v.i. блестеть, сверкать;

tărâm, -uri (s.n.) - область, края, места;

a urî (urăsc) - I. v.t. ненавидеть. II. v.g. надоедать, опротиветь;

urlet, -e (s.n.) - вой, завывание, рёв, крик;

vas, -e (s.n.) - 1. посуда. 2. судно, корабль. 3. сосуд;

vârf, -uri (s.n.) - вершина, верх, верхушка.

Rețineți:

pe de o parte – с одной стороны;
pe de altă parte – с другой стороны;
a-i zbură *cuiva* capul – снести голову *кому-л.*;
a da peste o primejdie – натолкнуться на опасность;
a nu fi chip să... – нет возможности, невозможно;
ținându-și răsuflarea – затаив дыхание;
a face probă – примериться, делать примерку;
a se pune în mișcare – сдвинуться с места, приходиться в движение;
î se făcea părul măciucă – волосы дыбом вставали;
a da drumul – пропустить, выпустить, освободить;
în tihnă – спокойно, в тихой/спокойной обстановке.

smoală (s.f.) - substanță neagră, vâscoasă, casantă, care rămâne de la distilarea păcurii sau a gudronului de cărbuni și care se întrebuințează la pavaje, în industria chimică etc.
rășină, -i (s.f.) - nume generic dat unor substanțe lipicioase, inflamabile, secretate de diferite plante, mai ales conifere, sau produse pe cale sintetică.

} смола

* * * *

Încet, încet se deprinseră unii cu alții, își spusese istoria și ce păți până să ajungă la dânsese, și nu după multă vreme se și însoți cu fata cea mai mică. La însoțirea lor, stăpânele casei îi deteră voie să meargă prin toate locurile de primprejur, pe unde va voi; numai pe o vale, pe care i-o și arătară, îi ziseră să nu meargă, căci nu va fi bine de el; și-i spuseră că acea vale se numea Valea Plângerii.

Petrecu acolo vreme uitată, fără a prinde de veste, fiindcă rămăsese tot așa de tânăr, ca și când venise. Trecea prin pădure, fără să-l doară măcar capul. Se desfăta în palaturile cele aurite, trăia în pace și în liniște cu soția și cumnatele sale, se bucura de frumusețea florilor și de dulceața și curățenia aerului, ca un fericit. Ieșea adesea la vânătoare; dar într-o zi, se luă după un iepure, dete o săgeată, dete două și nu-l nimeri; supărat, aleargă după el și dete și cu a treia săgeată, cu care îl și nimeri;

dară nefericitul, în învălmășeală, nu băgase de seamă că, alergând după iepure, trecuse în Valea Plângerii.

Luând iepurele, se întorcea acasă; când, ce să vezi dumneata? Deodată îl apucă un dor de tată-său și de mamă-sa. Nu cuteză să spuie femeilor măiestre; dară ele îl cunoscură după întristarea și neodihna ce vedea într-însul.

– Ai trecut, nefericitele, în Valea Plângerii; îi ziseră ele, cu totul speriate.

– Am trecut, dragele mele, fără ca să fi voit să fac astă neghiobie; și acum mă topesc d-a-n picioarele de dorul părinților mei, însă și de voi nu mă îndur ca să vă părăsesc. Sunt de mai multe zile cu voi și n-am să mă plâng de nici o mahnire. Mă voi duce dară să-mi mai văz o dată părinții și apoi m-oi întoarce, ca să nu mă mai duc niciodată.

Nu ne părăsi, iubitele; părinții tăi nu mai trăiesc de sute de ani, și chiar tu, ducându-te, ne temem că nu te vei mai întoarce; rămâi cu noi; căci ne zice gândul că vei pieri.

Toate rugăciunile celor trei femei, precum și ale calului, n-a fost în stare să-i potolească dorul părinților, care-l usca pe d-a-ntregul. În cele mai de pe urmă, calul îi zise:

– Dacă nu vrei să mă ascuți, stăpâne, orice ți se va întâmpla să știi că numai tu ești de vină. Am să-ți spui o vorbă și, dacă vei primi tocmeala mea, te duc înapoi.

– Primesc, zise el cu toată mulțumirea, spune-o!

– Cum vom ajunge la palatul tatălui tău, să te las jos și eu să mă întorc, de vei voi să rămâi măcar un ceas.

– Așa să fie, zise el.

Se pregătiră de plecare, se îmbrățișară cu femeile și, după ce-și luară ziua bună unul de la altul, porni, lăsându-le suspinând și cu lăcrămile în ochi. Ajunseră în locurile unde era moșia Scorpiei; acolo găsiră orașe; pădurile se schimbaseră în

câmpii; întrebă pre unii și pre alții despre Scorpie și locuința ei; dar îi răspunseră că bunii lor auziseră de la străbunii lor povestindu-se de asemenea fleacuri.

– Cum se poate una ca asta? Le zicea Făt-Frumos, mai alaltăieri am trecut pe aici; și spunea tot ce știa.

Locuitorii râdea de dânsul, ca de unul ce aiurează sau visează deștept, iară el, supărat, plecă înainte, fără a băga de seamă că barba și părul îi albise.

Ajungând la moșia Gheonoaiei, făcu întrebări ca și la moșia Scorpiei, și primi asemenea răspunsuri. Nu se putea domiri el: cum de în câteva zile s-au schimbat astfel locurile? Și iarăși supărat, plecă cu barba albă până la brâu, simțind că îi cam tremurau picioarele, și ajunse la împărăția tătâne-său. Aici alți oameni, alte orașe, și cele vechi erau schimbate de nu le mai cunoștea. În cele mai de pe urmă, ajunse la palaturile în cari se născuse. Cum se dete jos, calul îi sărută mâna și zise:

– Rămâi sănătos, stăpâne, că eu mă întorc de unde am plecat. Dacă poștești să mergi și d-ta, încalecă îndată și aidem!

– Du-te sănătos, că și eu nădăjduiesc să mă întorc peste curând.

Calul plecă ca săgeata de iute.

Văzând palaturile dărămate și cu buruieni crescute pe dânsele, ofta și, lacrămi în ochi, căta să-și aducă aminte cât era odată de luminate aste palaturi și cum și-a petrecut copilăria în ele; ocoli de vreo două-trei ori, cercetând fiecare cămară, fiecare colțuleț ce-i aducea aminte cele trecute; grajdul în care găsisse calul; se pogorî apoi în pivniță, gârliciul căreia se astupase de dărămăturile căzute.

Căutând într-o parte și în alta, cu barba albă până la genunchi, ridicându-și pleoapele ochilor cu mâinele și abia umblând, nu găsi decât un tron odorogit; îl deschise, dară în el nimic nu găsi; ridică capacul chichiței, și un glas slăbănogit îi zise:

– Bine ai venit, că de mai întârzi ai, și eu mă prăpădeam.

O palmă îi trase Moartea lui, care se uscuse de se făcuse cârlig în chichiță, și căzu mort, și îndată se și făcu țărână.

Iar eu încălecai p-o șea și vă spusei dumneavoastră așa.

Petre Ispirescu*,
Legende sau basmele românilor, ed.II, București. 1882

Rețineți:

a da voie (cuiva) – позволять, разрешать;
a prinde/a lua de veste – узнать (вóвремя);
a se lua după cineva / ceva - гнаться, погнаться;
într-o zi - однажды;
a băga de seamă – быть осторожным, глядеть в оба;
a se topi de dor – чахнуть от тоски;
de-a-n picioarele – стоя на ногах;
în cele din (de pe) urmă – наконец, в конце концов;
pe de-a-ntregul – целиком и полностью;
a fi de vină – быть виноватым;
a trage cuiva o palmă – дать/влепить/ пощечину кому-л.

Lexicul de însușit:

a aiura (-ez), v.i. - 1. бредить. 2. нести вздор. 3. погружаться в грёзы, мечтать;
a albi (-esc), v.i. - 1. белеть. 2. светиться, блестеть. 3. седеть, стареть;
a astupá (astúp) - I. v.t. 1. затыкать, закупоривать, замуравывать. 2. загораживать, преграждать. 3. закрывать. II. v.r. закрываться;
aurit (adj.) - 1. золочёный, позолоченный. 2. золотистый;
bărbă, bărbi (s.f.) - 1. борода. 2. подбородок. 3. усики;
brâu, brâie (s.n.) - 1. пояс, кушак. 2. талия, пояс;
cămără, -ări (s.f.) - 1. кладовка, кладовая, чулан. 2. *inv.* комната;
a cerceta (-ez), v.t. - 1. исследовать, изучать. 2. обследовать;
a cuteza (-ez), v.t. - осмеливаться, отваживаться, дерзать;
a dărâma, v.t. = a dărâma (dărâm), v.t. - 1. разрушать, ломать, сносить;
dor, -uri (s.n.) - 1. желание. 2. тоска. 3. любовь;
fleac, -uri (s.n.) - пустяк, безделица;
gârlíci, -e (s.n.) - 1. вход в погреб/ подвал. 2. горлышко (бутылки);
încet (adv.) - медленно, не спеша;
a întâmpla (pers. a 3-a întâmplă), v.r. - случаться, происходить;
întristare, întristări (s.f.) - грусть, печаль, огорчение;
învălmășeală, învâlmășeli (s.f.) - 1. беспорядок, хаос. 2. суматоха, переполох, суета;
măiestru, -iastră, -ieștri, -iestre (adj.) - 1. умелый, искусный. 2. сказочный;
mâhnire, -i (s.f.) - огорчение, печаль, уныние;
neghiobie, -ii (s.f.) - глупость, нелепость, бестолковость;
aocoli (-esc), v.t. - обходить, огибать, окружать;
a ofta (-ez), v.i. - вздыхать, охать, стонать;
a părăsi (-esc), v.t. - покидать, оставлять;
a răți (-esc), v.t. - 1. испытывать, переживать. 2. приключаться;
a pieri (pier), v.i. - 1. гибнуть, погибать. 2. исчезать, пропадать;
rîvnîță, -e (s.f.) – подвал, погреб;
pleoară, -e (s.f.) – веко;
a rofti (-esc) - I. v.t. 1. желать, хотеть. 2. приглашать, звать. II. v.r. заходить, приходить;
a rotoli (-esc), v.t. - успокаивать, усмирять, утешать;
rugăciune, -i (s.f.) - 1. молитва. 2. просьба;
stare, stări (s.f.) - 1. положение, состояние. 2. состояние, имущество;
a suspina (suspín), v.i. - 1. вздыхать. 2. рыдать, плакать;
a tremura (trémur), v.i. - дрожать, трястись, трепетать;
a usca (usúc), v.t. - сушить, высушивать;
visa (-ez) - I. v.t. 1. видеть во сне. 2. (fig.) страстно желать. II. v.i. мечтать, грезить;

Discutarea textului

I. Faceți analiza textului:

1. Analizați formele gramaticale și lexicale subliniate.
2. Menționați câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele: *a păți, a cuteza, o învălmășeală, o neodihnă, a nădăjdui, a se pogori, un gârlici, slăbănogit (adj.)*.
3. Precizați ce sunt, din punct de vedere lexical, următoarele cuvinte: *un paloș, o suliță, a zăticni, a se pogori, o chichiță*.
4. Completați îmbinările de cuvinte care reprezintă comparații: *înțelept și procopsit ca ..., statornic ca o ..., drept ca ..., a face să lucească armele ca ..., se urcă repede ca ..., se apropia ca ...de iute, calul plecă ca ...de iute, frumoase ca niște ....*
5. Explicați etimologia cuvintelor: *îndemână (adv.), nemaiauzit (adj., adv.), primavară (s.f.), fiecare (pron. nehot.)*.

II. Traduceți (întrebuințând, unde se poate, perfectul simplu):

1. Они пообещали ему все блага мира.
2. Император умер и возродился от счастья.
3. Всё королевство гордилось тем, что у них будет умный правитель.
4. Все слуги упали на колени и стали просить, чтобы он не уезжал из дома.
5. Он свалил почти всех коней, однако последний остался стоять.
6. Когда услышал конь, что одежда и оружие готово, отряхнулся и стал здоровым и сильным, с четырьмя крыльями.
7. Я заботился о нем шесть недель.
8. Они очень огорчили родителей.
9. Он оседлал, взнуздal коня и отправился в путь.
10. Когда мы услышали это, у нас оцепенели ноги.
11. Добрый молодец похвастался, что в жестокой битве он победил дракона.
12. Он выбрал не лучшего жеребца, а больного, худого коня, который позже спас ему жизнь.
13. Знахари и гадалки пообещали им, что через год у них родится умный и ласковый сыночек.
14. Император распорядился, чтобы слуги нашли одежду и оружие для его сына и подготовили его к дороге.
15. Добрый молодец в рыцарских доспехах верхом на коне, которого он выбрал, попрощался с родителями и отправился в путь.
16. Она была обычной женщиной, но проклятие родителей, которых она не слушалась, превратило её в чудовище.
17. Знай, что до этого дня ни один смертный не осмелился переступить границу моих владений.
18. Звери выли так, что волосы дыбом вставали.
19. Вдруг его охватила тоска по родителям.

*Comentariu:

PETRE ISPIRESCU

(1830 – 1887)

a fost un editor, folclorist, povestitor, scriitor și tipograf român. Este cunoscut mai ales datorită activității sale de culegător de basme populare românești pe care le-a repovestit cu un har remarcabil. Printre cele mai cunoscute basme culese, editate, repovestite și tipărite de Petre Ispirescu se numără și următoarele: *Tinerete fără bătrânețe și viață fără moarte*, *Prâslea cel voinic și merele de aur*, *Balaurul cel cu șapte capete*, *Fata de împărat și pescarul și Fiul vânătorului*.

Citiți basmul:

PASĂREA MĂIASTRĂ

A fost odată un împărat evlavios și bun. El avea trei feciori. Pe lângă multe bunătăți ce făcuse oamenilor din împărăția lui, a ridicat și o monastire de care să se ducă pomina. A împodobit-o cu aur, cu pietre nestemate și cu tot ceea ce meșterii din acea țară au socotit mai scump și mai frumos. O mulțime de stâlpi de marmură și poleiți erau prin biserică și pe dinaintea ei. Zugrăvelele cele mai prețioase, policandre de argint suflăte cu aur, candelă de argintul cel mai bun și mari cât donița, cărțile cele mai alese erau zestrea monastirii aceleia. Cu cât se bucura împăratul de frumusețea ei, cu atât se întrista că nu putea să o săvârșească pe deplin, căci turnul se surpa.

"Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârși astă sântă biserică? Iată am cheltuit toată starea, și ea nu este încă târnosită."

Și dete sfară în țară ca orice meșter se va găsi care să poată să-i ridice turnul, să știe că va dobândi de la dânsul mari daruri și boierie. Pe lângă acestea, poruncă dete ca în toate bisericile să se facă rugăciuni și privegheri, ca să se îndure milostivul Dumnezeu a-i trimete un meșter bun.

Iară a treia noapte visă împăratul că dacă va aduce cineva pasărea măiastră de pe tărâmul celălalt și să-i așeze cuibul în turn, se va putea face monastirea desăvârșit.

Spuse fiilor acest vis, iară ei se întreceau care de care să plece mai-nainte, și să se închine cu slujba la tată-său împăratul. Atunci împăratul le zise:

- Eu văz, feții mei, că toți aveți dorință de a vă face datoria către Dumnezeu; însă nu vă puteți duce toți deodată. Acum să se ducă fiul meu cel mai mare; și dacă nu va putea el să izbutească, să se ducă altul, și tot așa pe rând, până când Dumnezeu își va arăta mila lui către noi.

Copiii tăcură și se supuseră; iară feciorul cel mare al împăratului se găti de drum. Merse ce merse și dacă trecu de hotarele tatălui său, stete să conăcească într-o dumbravă frumoasă. După ce făcu focul, sta acolo până să se gătească mâncarea, când văzu deodată înaintea lui un vulpoi care îl rugă să-și lege ogarul, să-i dea și lui un codru de pâine, un pahar de vin și să-l lase să se încălzească și el la ăl foc. Fiul împăratului, în loc să asculte rugăciunea, dete drumul ogarului, care se luă după dânsul. Atunci vulpoiul făcu un semn asupra lui și îl schimbă în stană de piatră.

Văzând împăratul că fiul său cel mare nu se mai întoarce ascultă rugăciunea fiului celui mijlociu, și îi dete voie să meargă și dânsul. Acesta, după ce se găti și își luă merinde de drum, porni și dânsul. La locul unde se împietrise frate-său, păți ca dânsul; fiindcă nu voi să dea ascultare rugăciunilor ce-i adusesese vulpoiul, ci voia să-l prinză ca să-i ia pielea.

Împăratul se puse pe gânduri văzând că după atâta mare de timp nu se mai întoarce fiii săi nici cu pasărea măiastră, nici fără dânsa, când fiul cel mai mic îi zise:

- Tată, iată este acum destul timp de când frații mei cei mari au plecat să aducă pasărea măiastră și nu s-au mai întors nici cu ispravă, nici fără ispravă.

Să-mi dai bani de cheltuială

Și haine de primeneală,

ca să-mi cerc și eu norocul. Și de voi izbuti, te vei bucura, tată, că ți se împlinește dorința, iară de nu, eu nu voi suferi nici o umilință.

- Frații tăi cei mari, zise împăratul, după cum se vede, n-au putut să facă nimic spre a aduce acea pasăre măiastră, ba poate să-și fi răpus capetele, deoarece sunt duși de atâta timp și nu se mai întoarce nici unul. Eu sunt bătrân de aci înainte; dacă vei lipsi și tu, cine să-mi dea ajutor la greutățile împărăției, și dacă voi muri, cine să se suie pe scaunul meu, dacă nu tu, fiul meu? Rămâi aci, dragul tatei, nu te mai duce.

- Domnia ta, tată, știi prea bine că n-am ieșit din poruncile împărăției tale nici cât negru sub unghie; și dacă acum cutez a stărui în rugăciunea mea, este numai că voiesc, dac-aș putea, să împlinesc o dorință care nu dă odihnă sufletului măriei tale, dorință pe care te silești de mulți ani și cu mari cheltuieli să o împlinești.

După multe rugăciuni și stăruință, împăratul se înduplecă și-i dă voie. Își alege calul ce-i plăcu din grajdul împărătesc, un ogar să-l aibă de tovarăș, își luă merinde de ajuns și plecă.

După trecere de oarecare timp, sosiră amândoi fiii cei mai mari ai împăratului, aducând cu sine-le pasărea măiastră și o roabă pe care o făcură găinăreasă. Toată lumea se mira de frumusețea acelei pasări, care era cu mii de mii de vopseli, penele ei străluceau ca oglinda la soare; iar turnul bisericii nu se mai surpă; pasărea se așeză în acel turn cu cuibul ei. Un lucru se băgă de seamă; pasărea se părea a fi mută, căci nu da nici un viers, și toți câți o vedea o căinea cum de o așa pasăre frumoasă și mândră să nu aibă viers, pentru care și împăratul, cu toată bucuria ce avea pentru biserică și turnul ei, se mâhnea că pasărea nu-i cânta.

Locuitorii începuseră a uita de fiul împăratului cel mic: atâta de multă bucurie aveau ei că li se adusesse pasărea măiastră, ceea ce oprise turnul de a se surpa, și astfel biserica se putuse face cu desăvârșire; numai împăratul se mâhnea în sufletul său că nu este față și fiul său cel mic care să se împărtășească de bucuria poporului său; când într-una din zile veni găinăreasa și-i zise:

- Mărite împărate, să-ți fie fața luminată, toată cetatea se minunează de viersul pasării măiestre; un cioban, cum a intrat azi de dimineață în biserică, pasărea a început să cânte de să se spargă, și este așa de veselă, încât pare că nu o încape locul. Asta este a doua oară de când, cum intră acel cioban în biserică, pasărea nu mai conținește de a cânta; cum iese el, ea tace.

- Să se aducă acel cioban înaintea mea chiar acum.

- Măria ta, după cum se vede, ciobanul este străin, căci nimeni nu-l cunoaște. Fiii măriei tale, precum mi s-a spus, ar fi pus paznici să-l prinză.

- Taci! zise împăratul, nu vorbi de fiii mei, căci nu ți se cuvine ție să te atingi de ei.

Împăratul puse și el câțiva slujbași să pândească pe sub ascuns și, cum va vedea pe ciobanul care, când va intra în biserică, pasărea va cânta, să pună mâna pe dânsul și să-l aducă înaintea lui.

Nu s-a mulțumit pe atât, ci și însuși s-a dus la biserică în sărbătoarea cea mai apropiată ca să auză cu urechile sale cântecul cel minunat al pasărei, și să vadă cu ochii săi pe acel păstor tânăr; și, de n-ar fi fost de față, s-ar fi întâmplat o luptă crâncenă între slujitorii săi și oamenii puși de fiii lui, carii voiau cu dinadinsul să pună mâna pe cioban. Atunci porunci împăratul să aducă pe acel păstor cu omenie la palatul său, pentru că nu știu ce simți împăratul în inimă când îl văzu așa de tânăr, blând, smerit și cu boiul de voinic.

După ce ieși de la biserică, împăratul se duse drept la palat, pentru că inima îi zicea că trebuie să fie ceva de ciobanul acela. Cum îl văzu împăratul, îi zise:

- Ia spune-mi, flăcăule, din ce parte de loc ești? Ai părinți, și cum s-a întâmplat de ai venit p-aci?

- Istoria mea, luminate împărate, este lungă. Părinți am, asemenea și frați. Ca să-ți povestesc cum am venit p-aici și din ce parte de loc sunt, îmi trebuie mai mult timp. Dară dacă voința măriei tale este să știi, sunt gata a mă supune. Chiar mâine până în ziuă voi veni la măria ta pentru aceasta. Acum este târziu.

- Bine, voinice; mâine în revărsat de zori te aștept.

A doua zi dis-de-dimineată, ciobanul veni și așteptă porunca împăratului; iară împăratul, cum auzi că a venit păstorul cu pricina, îl chemă înaintea lui

- Ia spune-mi, flăcăule, ce este cauza de cântă pasărea măiastră, cum pui tu piciorul în biserică, și tace, dacă ieși?

- Ca să știi aceasta și altele, luminate împărate, lasă-mă să-ți povestesc toată istoria mea.

- Iacă te ascult, povestește-mi tot ce vei voi

Atunci ciobanul începu:

- Am tată și frați. Am plecat din casa părintească ca să fac o faptă care să veselească pe tata, căci el era trist că nu putea să-și împlinească dorința. După o călătorie de câteva zile, am ajuns la o câmpie frumoasă, de unde de deschidea mai multe drumuri. Acolo am voit să conăcesc. Mi-am făcut un focșor bun, am scos merindele ce aveam și, când era să mă pui la masă, mă trezesc cu un vulpoi lângă mine. Nu știu nici de unde, nici pe unde veni, că eu nu l-am văzut. Pare că ieși din pământ.

"Fă bine, mă rog, îmi zise, și lasă-mă să mă încălzesc și eu la focul tău, că uite, tremur de-mi clănțanesc dinții în gură. Dă-mi și o bucată de pâine și un pahar de vin să-mi potolesc a foame și sete care mă chinuiesc. Și ca să mănânc în liniște și să mă pot încălzi fără frică, leagă-ți ogarul".

"Prea bine, îi zisei, poftim de te încălzește; iată merindetele mele, și plosca mea, mănâncă și bea cât vei pofti."

Apoi am legat ogarul și am șezut amândoi lângă foc, povestind. Din una din alta, îi spusei unde mă duc; ba încă îl și rugai dacă știe ceva să-mi spuie cum să fac, cum să dreg, să-mi împlinesc slujba cu care m-am însărcinat de bună-voia mea.

"Cât pentru asta, îmi zise vulpoiul, fii pe pace. Mâine de dimineată plecăm amândoi, și dacă nu te-ai face eu să izbutești, să nu-mi mai zici pe nume."

Șezurăm la foc, ne ospătarăm ca niște prieteni; apoi vulpoiul își luă noapte bună și pieri ca o nălucă. Mă ciudeam în mine cum de să nu-l văz încotro a apucat, și tot frământându-mi mintea să știu cum a venit și cum s-a dus fără să bag de seamă, am adormit.

Când a venit a doua zi în faptul zilei, m-a găsit minunându-mă de niște stane de piatră ce închipuiau doi oameni, doi cai și doi ogari. De cum îl văzui, ne gătirăm de ducă.

Vulpoiul, se dete de trei ori peste cap și se făcu un voinic, știi colea, cum ți-e drag să te uiți la el. Pe cale îmi spuse că locul unde am mas noaptea trecută era

moșia lui, că este însurat, că are copii, că el era blestemat să poarte corpul de vulpoi până când un om va avea milă de el, îi va priimi să se încălzească cu dânsul la un foc, îi va da un codru de pâine și un pahar cu vin; că eu am fost acel om, că acum este dezlegat de blestem și că de aceea va merge cu mine, și nu mă va lăsa singur până ce nu voi ajunge la izbândă.

Îmi păru bine de astă întâmplare, și așa noi merserăm zi de vară până-n seară și ajunserăm la o poiană, unde maserăm peste noapte. Tovarășul meu de călătorie îmi spuse că a doua zi avem să trecem pe hotarul unor zmei, că acolo credea el că voi găsi ceea ce căutam.

A doua zi am înaintat pe moșia zmeilor, dat tot cam cu teamă, când, pe la chindii, am ajuns la palaturile zmeilor. Mândrețe ce am văzut acolo nu se poate povesti. Grădina cu fel de fel de flori și de pomi; casele învăluite cu argint care strălucea la soare ca oglinda, păreții era împodobiți cu chipuri și flori săpate, iară ciubucele erau poleite; fântâni care aruncau apă în sus. Avurăm parte că zmeii nu erau acasă când am ajuns acolo. Furăm întâmpinați în pragul porții de o fată frumoasă, frumoasă, de pare că era făcută din zahăr, care ne zise să nu călcăm în curte, în lipsa zmeilor, că nu e bine de noi; apoi lăcrămă de bucurie că a mai văzut oameni de pe tărâmul de unde a furat-o zmeii.

Întrebând-o despre lucrul ce căutam, ne-a spus că se află la alți zmei, rude ale zmeilor pe moșia căroră eram.

"Duceți-vă, ne zise ea, că cu ajutorul lui Dumnezeu, nădăjduiesc să izbândiți, și întorcându-vă, luați-mă și pe mine".

După ce ne învăță cum să facem să intrăm în curtea zmeilor și cum să lucrăm, mă jură pe ce am mai scump pe lume, pe tata, ca să nu o las la zmei, ci să o iau; iară noi ne-am dus. Ce e drept, și mie îmi plăcu fata, de cum o văzui.

Și ajungând la hotarul celorlalți zmei, am stat de ne-am odihnit. Iară în revărsat de ziori, am pornit pe tărâmul zmeilor, și am ajuns cam aproape de nămiezi la palaturile lor, care erau și mai frumoase decât ale celor dintâi. Cum am descălecat, m-am dus la grajd, iară tovarășul meu s-a întors înapoi; fiindcă așa ne învățase fata.

Caii erau la iesle. Unul din ei a întors capul și s-a uitat la mine. Eu l-am frecat la ochi, l-am tras de urechi, i-am sumuțat și i-am pus frâul în cap. Apoi încălecând, da-ncălarele am luat colivia cu pasărea măiastră care era în pridvor.

- Tu ai luat pasărea măiastră? zise împăratul; tu ești fiul meu pe care toată lumea îl ține de pierdut?

- Așa, tată.

Și după ce sărută mâna împăratului, îl rugă să poruncească a se aduce de față găinăreasa.

Dacă veni găinăreasa, ciobanul zise:

- Asta este fata de care îți spusei.

- Cum se poate? răspuse împăratul. Dară cum a ajuns găinăreasă?

- Asta ți-o va spune ea; căci eu nu știu. Și așa cum zisei, începu el a povesti, după ce înhățai colivia și o luai la sănătoasă cu bidiviul luat de la zmei, începură să nincheze caii ceilalți și să facă un zgomot de ți se făcea părul măciucă; iară eu îmi țineam firea. Unde se luară zmeii după mine, și fugi, și fugi, până ce ajunsei la tovarășul care mă aștepta la hotar; și dacă nu era el, puneau zmeii mâna pe mine și cine știe ce se alegea de capul meu. Tovarășul meu însă întinse mâna și răcni o dată la dânșii: stați! Iară ei pare că fură de piatră de când lumea; nici un pas nu mai făcură înainte. După ce mă luă în brațe și mă sărută, se miră și el de frumusețea pasărei. Zmeii însă umbla cu șoșele, cu momele, să-mi ia pasărea, făgăduindu-mi câte în lună și în soare; dacă văzură că nu mă poate îndupleca, mă ruga ca barim calul să li-l dau; în sfârșit, văzui eu că nu e bine să-i las tocmai de tot mânăniți, le-am dat calul, și eu am plecat cu tovarășul meu și cu pasărea; iară zmeilor li se scurgeau ochii după dânsa.

Ajungând la palaturile celorlalți zmei, fata ne aștepta în poartă; plesni de trei ori cu un bici și tot palatul se făcu un măr, pe care ea îl luă; iară eu o înhățai de mijloc și pe ici ți-e drumul.

Aoleu! dară zmeii când simțiră! unde veneau cu o falcă în cer și cu una în pământ, și unde răcneau de-ți îngheța sângele în vine. Eu îmi făcui curagi, detei pinteni calului și împreună cu tovarășul meu fugeam ca vântul; zmeii însă veneau ca gândul. Dacă văzu tovarășul meu așa și că nu este chip a scăpa cu față curată, se opri în loc, amenință asupra lor și se făcură stane de piatră. Iară noi ne urmarăm călătoria venind până iarăși în câmpia de unde plecasem, adică pe moșia vulpoiului. După ce ne-am odihnit și am dat mulțumită Domnului că am terminat cu bine astă treabă, l-am întrebat ce însemna acele stane de piatră. Atunci el îmi zise:

"De vei ști, te vei căi; de nu vei ști, iarăși te vei căi".

"Spune-mi, te rog", îi zisei.

"Aceștia sunt frații tăi, îmi răspuse. Ei, în loc să facă ca tine, să priimească cu dragoste rugăciunea mea, asmuțară ogarii după mine, ceea ce îmi prelungi scârbosul blestem de a purta leșul vulpoiului; iară eu îi împietrii".

"Pentru dragostea mea, rogu-te, îi zisei eu, și pentru prietenia ce am legat, fă-i iară oameni cum au fost."

"Mult mi-e dragă prietenia ta, răspuse el, și de aceea fie după voia ta; dară o să te căiești".

Și într-un minut nu știu ce făcu din mână, că deodată pietrele acele se scuturară și frații mei rămaseră în mirare văzându-se față cu noi.

Ne luarăm ziua bună de la tovarășul meu și plecarăm să ne întoarcem acasă.

Pasămite, frații mei îmi cocea turta.

"Frate, îmi ziseră ei, după ce călătorirăm câtva, am obosit de atâta drum; căldura este mare; aide ici la un eleșteu pe care îl știm noi, să bem câte nițică apă, să ne răcorim".

Am ascultat și am mers. Bău cel mare, bău și cel mijlociu; iară când era să beau și eu, cum eram pus pe brânci pe marginea eleșteului ca să ajung cu gura la apă, cum făcuseră și ei, mă trezii cu o usturime grozavă la amândouă picioarele; când să mă întorc să văz ce este pricina, nu mă mai putui scula în picioare; mi le tăiaseră frații mei, și-și cătau de drum, fără a mai asculta la rugăciunile și vaietele mele.

Trei zile și trei nopți am mas acolo prinprejurul eleșteului. Calul meu, biet, când vedea că vine câte un balaur la mine, mă lua cu dinții de pe la spate, de haine, și fugea încotro vedea cu ochii, și azvârlea din picioare de nu se putea apropia de noi nici o fiară sălbatică.

În sfârșit a patra zi am dat peste un orb care orbăcăia și el pe dibuite.

"Cine este acolo?" întrebai eu.

"Un biet neputincios", răspuse el.

Și după ce îmi spuse cum frații i-a scos ochii, din pizmă, i-am povestit și eu cum mi-a tăiat frații picioarele. Atunci el îmi zise:

"Știi ce? Aide să ne prindem frați de cruce. Eu am picioare, tu ai ochi; să te port în spinare. Eu să umblu pentru tine; tu să vezi pentru mine. Eu știu că p-aci prin vecinătate este o scorpie mare. Cu sângele ei se poate vindeca orice boală ar fi".

M-am învoit cu dânsul la aceasta și am mers până am dat de locuința scorpiei. Ea nu era acasă. Orbul mă așeză după ușe și îmi zise ca să dau cu sabia să o tai, cum va intra; iară el se ascunse după sobă. Nu așteptarăm mult și iată scorpia venea supărată, fiindcă simțise că-i călcase cineva casa. Cum o văzui, inima se făcuse cât un purice în mine, iară când intră pe ușă, așteptai până să-mi vie bine, și unde dedei o dată cu sete, încât dintr-o lovitură îi tăiai câtetrele capetele.

Mă unsei numaidecât cu sângele ei cald, și cum atinsei picioarele la loc, se lipiră de parcă fusese acolo de când lumea. Unsei și pe orb, și îi veni vederile ca mai nainte. După ce mulțumirăm lui Dumnezeu, plecarăm fiecare la ale noastre.

N-am voit să viu d-a dreptul acasă, ci am socotit mai bine să mă bag cioban și să las ca Dumnezeu să aducă lucrurile așa încât să se dovedească vinovatul. Nu m-am înșelat în credința mea, că iată puterea lui mare este și judecata lui dreaptă.

- Spune și tu, zise împăratul găinăresei, cum de ai ajuns găinăreasă și roabă?

- După ce a tăiat picioarele fratelui celui mic, fiii cei mari ai împărăției tale mă luară unul pe mine și altul pasărea măiastră. Eu plângeam de mă topeam, că mă despărțea de fiul cel mic al măriei tale, pe care îmi era drag să-l privesc, fiindcă-l văzusem că e un pui de românaș. Ei mă siliră să mă iubesc cu unul din ei, îmi făgădui că mă va lua de soție cum voi ajunge la curtea împărătească. După ce m-am împotrivit la toate siluirile ce amândoi voiau să-mi facă, am priimit mai bine să fiu

roabă și găinăreasă la curtea împărăției tale, decât să mă duc aiurea, fiindcă știam că Dumnezeu nu va lăsa să se prăpădească acela care a umblat cu dreptatea în sân, și acum, mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a arătat cum fapta bună nu moare niciodată.

- Poți tu să-mi dovedești, întrebă împăratul, că tu ești cea fată și nu alta?

- Acest măr, zise ea, pe care îl scoase din sân, poate să încredințeze pe orișicine că eu sunt. Fiii dumitale cei mai mari n-au știut de dânsul, că mi l-ar fi luat, și nu m-aș mai fi întâlnit cu dânsul.

Atunci, ieșind afară, plesni dintr-o biciușcă de trei ori asupra mărului și unde se ridică niște palaturi, încât în toată împărăția nu se găsea altele ca acelea.

Împăratul rămase și el în mirare. Și voind a sărbători venirea fiului celui mic, acesta zise:

- Tată, înainte de a mulțumi lui Dumnezeu că m-am întors sănătos, să mergem câteșitrei frații înaintea lui la judecată.

Împăratul n-avu ce zice. Se aduseră frații înaintea împăratului, carii deteră în genunchi și cerură iertare de la fratele cel mai mic. El le zise:

- Dacă Dumnezeu vă va ierta, iertați să fiți și de la mine.

Neavând încotro, se duseră înaintea bisericii și puseră trei uleie depărtate deopotrivă unul de altul. Intrară fiecare cu picioarele în câte unul, și aruncară cu praștia în sus câte o piatră; pietrele fraților celor mari se întoarseră și loviră pe fiecare în cap cu așa tărie, încât rămaseră morți. Piatra însă a fiului celui mic de împărat căzu dinaintea lui.

Lumea se adunse de se uita la astă judecată dumnezeiască, iar împăratul, după ce făcu nuntă și-și însoți copilul cu găinăreasa, se coborî de pe tron și puse pe fiul său în locu-i, care, dacă o fi trăind, împărătește și până azi.

Eram și eu față la acele întâmplări, pe care le povestesc acum celor ce mă ascultă.

I. Răspundeți la întrebări:

1. Care sunt secvențele schemei narrative a acestui basm?
2. Cu ce se diferă formulele de începutul și finalul ale acestui basm de cele ale basmului „Tinerete fără bătrânețe...”?
3. Ce trăsături comune între aceste basme le-ați observat?
4. Care funcții descrise în articolul «Basmul – de la folclor la literatură» sunt prezentate și care sunt lipsite în acest basm?
5. Care sculptor român a înfățișat în opera sa Pasărea Măiastră?
6. Cu ce opere în literatură română și cea mondială poate fi comparat acest basm?

ANEXA

GENURILE LITERARE

Operele literare pot fi grupate în *trei genuri* principale:

- **genul epic** – gen literar care cuprinde creații în versuri sau în proză reprezentând narațiuni (relatări, expuneri a unui fapt, a unei întâmplări), povestiri, istorisiri;
- **genul liric** - gen literar cuprinzând creațiile care exprimă, înainte de toate, sentimentele, stările, meditațiile autorului, ca revelație poetică a condiției umane: în majoritatea cazurilor, ele sunt poezii, deoarece muzicalitatea versului contribuie la transmiterea sentimentelor și impresiilor. Există însă și opere lirice în proză; ele se numesc *poeme în proză*;
- **genul dramatic** – gen literar cuprinzând opere scrise pentru a fi reprezentate pe scenă.

Fiecare gen literar – epic, liric și dramatic – se subdivide în *specii*.

SPECIILE LITERARE

I. Din **genul epic** fac parte: *epopeea, poemul, balada, fabula, basmul, romanul, nuvela și schița*.

Epopee se numește o povestire în versuri, de mari proporții, despre fapte eroice, legendare sau istorice. (În literatura română, cea mai reușită epopee este *Țiganiada* de Ion Budai Deleanu.) Caracteristica epopeilor o formează intervenția unor forțe supranaturale și exagerarea însușirilor eroilor.

Poemul este specie a poeziei epice, de dimensiuni mari cu caracter eroic, istoric, filozofic, legendar etc. Spre deosebire de epopee, în poem nu sunt elemente fantastice. În secolul al XIX-lea, scriitorii români au creat mai ales poeme istorice (*Aprodul Purice* de C.Negruzzi, *Dan, căpitan de plai și Dumbrava Roșie* de V.Alecsandri).

Baladă se numește o poezie epică mai scurtă, cu subiect istoric, sau fantastic, sau luat chiar din viață de fiecare zi. Ca exemple de balade se pot aminti: *Peneș Curcanul* de V. Alecsandri, *El Zorab*, *Nunta Zamferei și Scrisoare de la Muselim-Selo* de G.Coșbuc.

Fabula este o scurtă povestire alegorică cu caracter satiric și moral, de obicei în versuri. De obicei, fabula este o povestire despre animale, care conține o morală. De cele mai multe ori, personajele dintr-o fabulă sunt animale, prin care se

subînțeleg oameni sau chiar categorii și clase sociale: „*Lupul moralist*” de Grigore Alexandrescu. În unele fabule, personajele sunt niște obiecte (*Două poloboace* de Alecu Donici). Întotdeauna însă, din episodul povestit, se scoate o morală ce se pune la începutul sau la sfârșitul fabulei. Uneori, morala nu este enunțată de autorul însuși, ci este înțeleasă de cititor din chiar povestirea întâmplării. Cei mai de seamă fabuliștii clasici români sunt Alecu Donici și Grigore Alexandrescu.

Roman se numește o mare operă epică în proză, cu conținut complex în care se prezintă un tablou larg al vieții și care îmbrățișează de obicei un mare interval de timp, angajând, de obicei, mai multe personaje, care reflectă prin jocul pasiunilor sau prin bizareria aventurilor, evenimente, moravuri, fenomene ale vieții unei societăți etc.

Nuvela este specie literară a genului epic care înfățișează, într-un cadru mai restrâns decât al romanului și mai amplu decât al schiței, un episod semnificativ din viața unuia sau a mai multor personaje.

Schița este operă literară în proză, de dimensiuni reduse, prezentând un episod caracteristic din viața unui personaj, din realitatea socială etc.

II. **Genul liric** cuprinde: *elegia, meditația, oda, pastelul, idila, sonetul, romanța, cântecul.*

Elegia este poezie lirică în care se exprimă melancolie, tristețe, jale.

Meditația este specie a genului liric cuprinzând reflecții asupra condiției umane.

Oda se numește o poezie lirică formată din strofe cu aceeași formă și structură metrică, în care de obicei se elogiază personalități, fapte eroice, idealuri etc.

Pastelul este specie a poeziei lirice în care se descrie un peisaj.

Idila se numește o poezie lirică care prezintă în manieră idealizată viața de la țară.

Sonetul este poezie lirică cu formă fixă, compusă din 14 versuri grupate în două catrene cu rimă îmbrățișată și două terține cu rimă liberă.

Romanța este poezie lirică sentimentală.

Cântecul se numește compoziție literară în versuri însoțită de melodie.

III. Speciile principale ale **genului dramatic** sunt: *drama, comedia și tragedia.*

Drama este piesă de teatru în care se întrepătrund elemente de tragic și de comic. Drama zugrăvește un conflict puternic între două grupuri de personaje sau între un personaj și mediul înconjurător.

Comedia este piesă de teatru care provoacă râsul, înfățișând vicii, ciudățeni sau obiceiuri ridicole din societate.

Tragedia este specie a genului dramatic cuprinzând operă dramatică a cărei acțiune aduce în scenă personaje puternice aflate în situații conflictuale excepționale, al cărei deznodământ este înfrângerea și moartea eroului, trezind în spectător mila și frica, cele două componente ale emoției tragice (catharsis).

Termeni literari

baladă, -e (s.f.) - баллада;
cântec, -e (s.n.) - песня; ~ popular народная песня; ~ de leagăn колыбельная песня; ~ de stea коляда; ~ bătrânesc народная баллада; ~ de dor дойна.
comedie, -ii (s.f.) - комедия;
dramă, -e (s.f.) - драма;
elegie, -ii (s.f.) - элегия;
epopee, -ei (s.f.) - эпопея;
făbulă, -e (s.f.) - басня;
gen, -uri s.n. (arte) жанр; (~ epic эпический жанр; ~ liric лирический жанр) (gram.) род;
idilă, e (s.f.) - идиллия;
meditație, -ii (s.f.) - медитация;
nuvelă, -e (s.f.) - новелла, повесть, рассказ;
pastel, -uri (s.n.) - лирическое стихотворение, в котором описывается природа;
poem, -e (s.n.) - поэма;
roman, -e (s.n.) - роман;
romanță, -e (s.f.) - романс;
schită, -e (s.f.) - очерк;
snoavă -e (s.f., pop.) - анекдот, шутка, шуточный рассказ, побасенка;
sonet, -e (s.n.) - сонет;
specie, -ii (s.f.) - разновидность, вид;
tragedie, -ii (s.f.) - трагедия

Termeni lingvistici

alocutor, -i (s.m.) – слушатель, собеседник;
crătimă, -e (s.f.) – дефис;
clitice (pl.) – клитики;
locutor, -i (s.m.) – говорящий;
etimon, *etimoane* (s.n.) – ЭТИМОН.

MIC VOCABULAR ROMÂN-RUS

A

A abáte (abat), v.g. – сворачивать, заезжать по пути, заглядывать;

a abordá (-ez), v.t. – приступать, начинать, затрагивать;

ábur, -i (s.m.) – 1. пар, пары. 2. дымка, туман. 3. лёгкий покров, тонкий слой;

acoperiș, -uri, (s.n.) – крыша, кровля;

a acorda (acórd), v.t. – оказывать, присуждать, давать, придавать;

a adaptá (-ez), v.t. – приспособлять, адаптировать, устанавливать;

a adăpá (adăp) – I. v.t. поить, утолять жажду. II. v.g. напиваться, утолять жажду;

a ademení (-esc), v.t. – соблазнять, привлекать;

a adiá (adii), v.t. – веять;

administrátor, -i (s.m.) – управляющий, заведующий;

a adormi (adorm), v.i. – засыпать;

áer (s.n.) – 1. воздух. 2. внешность, наружность;

afară (adv.) – снаружи, вне, ♦ *în afara* (+gen) – кроме, помимо;

afluént, -nți (s.m.) – приток;

a afumá (afúm), v.g. – 1. коптить. 2. окуривать, дымить;

a afundá (afúnd), v.g. – 1. погружаться, углубляться. 2. оседать, углубляться. 3. поникать в глубь;

áide (interj.) = haide – давай! ну!;

aiévea (adv.) – 1. действительно, на самом деле. 2. отчетливо, как будто на самом деле, явственно;

a aiurá (-ez), v.i. – 1. бредить. 2. нести вздор. 3. погружаться в грёзы, мечтать;

ajún, -uri (s.n.) – 1. канун. 2. сочельник; ♦ *în ajun* - накануне;

a ajutá (ajut), v.t. - помогать;

alái, alaiuri (s.n.) – 1. процессия, торжественное шествие. 2. (înv.) кортеж, свита;

aláltăieri (adv.) – позавчера;

a albí (-esc), v.i. - 1. белеть. 2. светиться, блестеть. 3. седеть, стареть;

albină, -e (s.f.) – пчела;

a alcătui (-esc), v.t. – составлять, образовывать;

álde (art. invar., pop., fam.) – 1. подобный, такой как. 2. *Se folosește cu nume de persoană și de rudenie*;

a alége (aleg), v.t. – 1. выбирать. 2. решать. 3. различать. 4. (fig.) разбирать;

aléi (interj.) – эй! ей-ей!;

a alcătui (-esc), v.t. – составлять;

aluníș, -uri (s.n.) – орешник;

amănúnt, -e (s.n.) – деталь, подробность;

amărât (adj.) – огорчённый, расстроенный, опечаленный;

a amenință (ameninț), v.t. – грозить, угрожать;

amestecát (adj.) – смешенный;

amorțire, ri (s.f.) – оцепенение, сон;

amintíre, ri (s.f.) – воспоминание, память;

amorțít (adj.) – 1. оцепенелый, онемелый.

2. (fig.) равнодушный, безучастный;

animaliér (adj.) – анималистический;

a aniná (anín), v.t. – вешать, развешивать, прикреплять;

anumít (adj.) – 1. определённый, известный. 2. особенный, специальный. 3. pl. некоторые, некие;

aparént (adv.) – 1. кажется, пожалуй.

2. очевидно, явно;

apreciere, -i (s.f.) – оценка, суждение, заключение;

a aprinde (aprint) – I. v.t. зажигать; II. v.g. зажигаться;

a apucá (apuc), v.t. – 1. брать, хватать.

2. выхватывать. 3. поспевать. 4. идти, направляться;

aráreori (adv.) – редко, изредка, иногда;

a arătă (arăt), v.t. – показывать, указывать;

arc, -uri (s.n.) – 1. лук. 2. изгиб. 3. свод.

4. арка;

a árde (ard) – I. v.i. гореть, пылать. II. v.t. жечь, зажигать, обжигать. III. v.g. обжигаться, обжигать;

argea, -ele (s.f.) – ткацкий станок;

áripă, aripi (s.f.) – крыло;

ármă, -e (s.f.) – оружие;
armăsar, -i (s.m.) – жеребец;
árșiță, -e (s.f.) – зной, жара;
a ascultá (ascult), v.t. – 1. слушать.
 2. слушаться;
ascultător (s.m.) – слушатель;
a ascunde (ascund), v.t. – 1. прятать, укрывать, утаивать. 2. закрывать;
a ascuți (ascút), v.t. – точить, заострять;
a asemăná (asémán) – I. v.g. походить на, быть похожим, быть сходным, уподобляться. II. v.t. сравнивать, сопоставлять, уподоблять;
a asigurá (asígur) – I. v.t. 1. обеспечивать, снабжать, гарантировать; 3. заверять, уверять. II. v.g. 1. страховаться, обеспечивать себя;
a asimilá (-ez), v.t. – 1. усваивать.
 2. ассимилировать, уподоблять;
a asociá (-ez), v.t. – 1. объединять, соединять.
 2. ассоциировать;
áspru, -ă, -i, -e (adj.) – жесткий, суровый;
asfințit s.n. – 1. закат, 2. запад;
a astâmpără, (astâmpăr) – I. v.g. успокаиваться. II. v.t. 1. усмирять. 2. утешать;
a astruca (astruc) – (înv., reg.) v.t. хоронить, погребать;

a astupá (astúp) – I. v.t. 1. затыкать, закупоривать, замуровывать. 2. загоразивать, преграждать. 3. закрывать.
 II. v.g. закрываться;
a asumá (asúm), v.t. – брать на себя, принимать на себя, обязываться;
atare (adj. invar.) – подобный, таковой, такой, са ~ как таковой;
atitudine, -i (s.f.) – поведение, отношение;
atenție, -ii (s.f.) – внимание;
a atenționá (-ez), v.t. – предупреждать, предостерегать, привлечь внимание к ... ;
a atinge (ating), v.t. – 1. трогать.
 2. достигать. 3. задевать;
a atráge (atrag), v.t. – привлекать;
áur (s.n.) – золото;
aurít (adj.) – 1. золочёный, позолоченный.
 2. золотистый;
autohton (adj.) – туземный, коренной, местный;
aúz (s.n.) – слух;
avére, -i (s.f.) – 1. имущество, достояние.
 2. богатство, состояние;
avuție, -i (s.f.) – богатство, состояние, имущество;
a azvârlí (azvârl), v.t. – швырять, бросать, выбрасывать, кидать;
áxă, -e (s.f.) – ось.

B

Báci, báci (s.m.) – старший чабан, сыровар;
baládă, -e (s.f.) – баллада;
baláur, baláuri (s.m., folc.) – змей, дракон;
bárbă, bărbi (s.f.) – 1. борода. 2. подбородок;
a báte (bat), v.t. – I. бить, побеждать. II. v.g. сражаться, биться, драться;
bazát (adj.) – основанный;
a băgá (bag), v.t. – 1. вкладывать, помещать. 2. всовывать;
bărbát (adj.) – мужественный, храбрый;
bărbătesc, -ească, -ești (adj.) – 1. мужской. 2. мужественный, храбрый;
bărzán = **bârsán** (adj., în expr.) – *oaie ~ă* бырсанская овца (грубошерстной породы);
bătătúrá, -i (s.f.) – крестьянский двор;

bătrânesc, bătrânească, bătrânești (adj.) – 1. старческий. 2. старинный, древний;
bătrânețe, -i (s.f.) – старость;
bețișór, bețișoare (s.n.) – палочка;
biét, biată, bieți, biete (adj.) – бедный, несчастный;
a binecuvântá (-ez), v.t. – 1. (bis.) благословлять. 2. прославлять;
a biruí (bíruí), v.t. – побеждать, побороть, одолевать;
blestém, -e (s.n.) – проклятие;
blestemát (adj.) – 1. проклятый.
 2. злодейский;
boală, boli (s.f.) – 1. болезнь, недуг. 2. (fig.) страсть, мания, желание;

bob, boabe, bobi (s.n. și m.) – зерно, семя, боб, крупинка, капелька;
bobotează (s.f.) – крещение, *gerul bobotezei* – крещенские морозы;
bolován, -i (s.m.) – 1. валун, булыжник. 2. глыба;
braț, -e (s.n.) – 1. рука. 2. рукав (реки);
brândúșă, -e (s.f.) – шалфей;
brâu, brâie (s.n.) – 1. пояс, кушак. 2. талия, пояс;
bubós (adj.) – прыщавый;

bucáte (s.f., pl.) – еда, пища;
bucălăie (adj.) – пёстрый;
a bucurá (búcur) – I. v.r. 1. (~ de) радоваться, веселиться, наслаждаться 2. пользоваться. II. v.t. радовать, доставлять удовольствие;
bun (s.m., reg.) – дед, дедушка;
buruiánă, buruieni (s.f., pop.) – 1. бурьян, сорняк. 2. травы (pl.);
búză, -e (s.f.) – 1. губа. 2. край, борт;
buzișoară, -e (s.f., dim.) – губка.

C

Cále, căi (s.f.) – путь, дорога;
cálfă, -e (s.f.) – подмастерье;
capacitate, -ăți (s.f.) – ёмкость;
casánt (adj.) – ломкий;
castél, le (s.n.) – зámок;
cauzalitate, -ăți (s.f.) – причинность;
căci (conj.) – потому что, ибо, так как;
căciúľă, -i (s.f.) – меховая шапка, папаха;
a cădea (cad), v.i. – 1. падать. 2. попадать;
căláre (adv.) – верхом;
călătór, -i (s.m.) – путник, странник, путешественник;
a călcá (calc), v.i. – 1. ступать. 2. приходить. 3. вторгаться;
cămárá, -ăři (s.f.) – 1. кладовка, кладовая, чулан. 2. (înv.) комната;
a căpăťá (cápăt), v.t. – получать;
cărare, cărăři (s.f.) – тропинка, дорожка;
cărbúne, -i (s.m.) – уголь;
a căutá (cáut) – I. v.t. искать, разыскивать. 2. стараться, пытаться. II. v.r. заботиться, заниматься;
câmp, -uri (s.n.) – поле, равнина;
a cântá (cânt), v.t., v.i. – 1. петь. 2. воспевать. 3. играть (*на муз. инструменте*);
cântec, -e (s.n.) – песня, пение, ~ *bătrânesc* – народная баллада;
cârmuitór, -i (s.m.) – руководитель, правитель;
cârpă, -e (s.f.) – тряпка, лоскут;
câteodátă (adv.) – иногда, время от времени, по временам, подчас;

ceartă, cérturi (s.f.) – ссора, перебранка;
ceaťá, céturi (s.f.) – туман;
cerb, -i (s.m.) – олень;
a cercetá (-ez), v.t. – 1. исследовать, изучать. 2. обследовать;
cetáte, cetăți (s.f.) – 1. крепость. 2. (înv.) большой город;
cétină, -i (s.f.) – хвоя, еловая/сосновая ветвь;
a chefuí (-esc), v.i. – 1. гулять, пировать. 2. веселиться;
chichíťá, -e (s.f.) – 1. (fam.) заковырка, увёртка, уловка. 2. (înv.) ларец;
chíngă, -i (s.f.) – подпруга;
chin, -uri (s.n.) – мучение, страдание, мука, терзание;
a chinuí (-esc), v.t. – мучить, терзать;
chip, -uri (s.n.) – лицо, образ;
chirílic, -e (s.n.) – кириллица;
cícă (adv. fam.) – мол, дескать, якобы, будто бы;
ciocănitúră, -i (s.f.) – стук;
cireadă, cirezii (s.f.) – стадо, ~ *de vaci* стадо коров;
círca (adv.) – приблизительно, около;
ciripít (s.n.) – щебетание;
ciucuráș, -și (s.m., dim., pop.) – кисточка, бахромка;
ciudat (adj.) – странный, причудливый, необычный;

a clătiná (clátin), v.g. – колыхаться, качаться;
a clocotí (-esc), v.i. – 1. кипеть, бурлить.
 2. клокотать, бушевать;
coadă, cozi (s.f.) – хвост, шлейф;
coajă, coji (s.f.) – скорлупа;
coamă, -e (s.f.) – 1. грива. 2. вершина, хребет;
coastă, -e (s.f.) – 1. ребро. 2. сторона, бок.
 3. побережье;
cóbe, sobe (s.f.) – 1. (folc.) зловещая птица (ворон, филин, сова). 2. дурное предзнаменование;
a coborî (cobór), v.g. – спускаться, сходить;
códru, codri (s.m.) – дремучий лес, бор;
cojóc, sojoase (s.n.) – кожух, овчинный тулуп;
colț, – I. -uri (s.n.) 1. угол, конец. 2. сторона. II. -ți (s.m.) 1. клык. 2. корешок. 3. росток;
comoară, comozi (s.f.) – сокровище, клад, драгоценность;
compportament, -e (s.n.) – поведение;
a comunicá (comúnic) – 1. v.t. сообщать, извещать; 2. v.i. общаться, находиться в общении;
conducător, -i (s.m.) – вождь, руководитель, ~ *de oaste* – полководец;
conifér, -e (s.n., bot.) – хвойный, еловый;
consecínță, -e (s.f.) - следствие, последствие;
a consemná (-ez), v.t. – упоминать, отмечать, устанавливать;
conservatór, -oare (s.n.) – консерватория;
a considera, consider, v.i. – 1. считать, признавать. 2. рассматривать;
costișoară (s.f., dim., rar) – рёбрышко;
constituént (adj.) – составляющий, образующий;
a constituí (constítui), v.t. – 1. создавать, образовывать; 2. составлять, представлять, являться;
conștiință, -e (s.f.) – 1. сознание. 2. совесть;
cont, -uri (s.n.) - счёт ♦ *a ține cont de* - *иметь что-л. в виду, принять во внимание*;
continuitáte, -ăți (s.f.) – 1. непрерывность, безостановочность. 2. преемственность;
copt, coaptă, corți, coapte (adj.) – 1. печёный. 2. зрелый, спелый. 3. созревший;
corb, -i (s.m.) – ворон;
coroană, -e (s.f.) – 1. венок. 2. корона, венец;
cornút (adj.) – рогатый;
cosiță (s.f.) – коса, косичка;
coș, -uri (s.f.) – 1. корзина. 2. дымовая труба, дымоход. 3. грудная клетка;
cotidián (adj.) – ежедневный, повседневный, будничный;
crái, crai (s.m.) – волхв, принц, царь;
crátimă, -e (s.f., lingv.) – дефис;
crăiasă, crăiese (s.f.) – королева;
crâncen, -ă, -i, -e (adj.) – ожесточенный, беспощадный;
crâng, -uri (s.n.) – 1. роща, лесок. 2. кустарник;
a créde (cred) (*în ceva*) - верить (*во что-то*);
credínță, -e (s.f.) – 1. вера. 2. поверье. 3. (bis.) вера, верование, религия;
creáție, -ii (s.f.) – 1. созидание, творение, творчество. 2. создание, произведение;
créstet, -e (s.n.) – 1. макушка. 2. изголовье. 3. верхушка, вершина;
creștín, -ă, -i, -e – I. (adj.) христианский. II. (s.m. și f.) христианин;
crezâre, crezări (s.f.) – 1. вера, доверие. 2. сочувствие;
crystalín (adj.) – кристальный, прозрачный, хрустальный;
cuc, cúci (s.m.) – кукушка;
a cucerí (-esc), v.t. – завоевывать, захватывать, покорять;
cucurúz, -zi (s.m.) – шишка (еловая, сосновая);
a culcá (culc), v.g. – ложиться, укладываться;
a culége (culeg), v.t. – 1. собирать. 2. подбирать. 3. коллекционировать, собирать;
cult (adj.) - культурный, образованный;
cúmpănă, cumpene (s.f.) – 1. журавль (колодца). 2. весы;
a cumplí (-esc, *înv.*) – 1. v.t. убить, уничтожить; 2. v.g. умереть;
cumplít (adj.) – 1. грозный, жестокий, свирепый. 2. страшный, суровый, ужасный;
cunoaștere, -i (s.f.) – 1. (fil.) познание. 2. знание;
cunúnă, -i (s.f.) – 1. венок. 2. венец, корона;

a cuprinde (cuprind), v.t. – 1. охватывать, захватывать. 2. заключать (*в себе*), содержать;
cuprins, -uri (s.n.) – 1. содержание. 2. пространство;
curabil (adj.) – излечимый;
curăță (cúgăț), v.t. – 1. чистить. 2. убирать;
curățenie, -ii (s.f.) – чистота;
curând (adv.) – скоро;
curent (adj.) – 1. текущий. 2. общепринятый;
a cúrge (*pers. a 3-a curge*), v.i. – 1. течь, литься. 2. идти, лить;
curios I. adj. curioasă, curioși, curioase – любопытный, любознательный.
 II. adv. любопытно;

a curma (curm), v.t. – 1. отрубать, отрезать. 2. ломать. 3. прекращать. 4. прерывать, пресекать;
cúrte, țî (s.f.) – двор;
cutăre (pron. nehot.) – некоторый, некий, такой-то;
a cuteză (-ez), v.i. – осмеливаться, отваживаться, дерзать;
cutrémur, -e (s.n.) – землятресение;
a cuvântă (-ez), v.t. – 1. говорить. 2. произносить речь.

D

Dac, -i I. (adj.) дакийский, дакский. II. (s.m.) житель Дакии, дак;
dalb (adj.) – 1. белый, белоснежный. 2. нежный, милый, чистый;
dăscăl (s.m., înv.) – 1. учитель. 2. псаломщик, дьячок;
dată, -e (s.f.) – 1. дата, число. 2. данные, сведения;
dătină, -e (s.f.) – обычай;
datorie, -ii (s.f.) – 1. долг, задолженность. 2. долг, обязанность;
dăună, -e (s.f.) – ущерб, убыток, вред;
a dărămá = a dărâmá (dărâm), v.t. – 1. разрушать, ломать, сносить;
deal, -uri (s.n.) – холм, пригорок;
a decúrge (*pers. a 3-a decurge*), v.i. – 1. вытекать, проистекать. 2. происходить;
deficiénță, -e (s.f.) – 1. недостаток, недочёт; 2. нехватка, недостача;
definitóriu, ie, ii (adj.) – характерный;
demn (adj.) – 1. достойный, заслуживающий *чего-либо*. 2. достойный, почтенный, солидный;
demnitate, -ăți (s.f.) – 1. достоинство. 2. сан, высокий чин, высокая должность;
deosebire, -i (s.f.) – различие, разница, отличие; ♦ *spre deosebire de* – в отличие от;

a depăși (-esc), v.t. – 1. опережать. 2. превосходить. 3. превышать;
a deprinde (deprind) – I. v.t. приучать, прививать, воспитывать. II. v.g. привыкать, расстраивать, портить;
a dereglá (-ez), v.t. – нарушать, отклонять;
descântec, -e (s.n.) – заговор, заклинание;
descriere, -i (s.f.) – 1. изложение. 2. описание;
a desfătă (desfăt), v.g. – наслаждаться, упиваться;
desfășurare, -ări (s.f.) – развитие, эволюция; *развитие действия - desfășurarea acțiunii*;
a despică (despic) v.t. – 1. колоть, раскалывать, расщеплять;
a despărți (despárt), v.t. – 1. разделять. 2. разлучать, разъединять; рассекать. II. v.g. 1. раскалываться. 2. лопаться;
a despuia (despói), v.t. – 1. раздевать, снимать одежду. 2. оставлять без листвы, оголять; 3. обдирать, сдирать. 4. выдирать;
a deșteptá (deștept) – I. v.t. 1. будить. 2. (fig.) пробуждать. II. v.g. пробуждаться, просыпаться;
a determina (determin), v.t. – 1. определять. 2. обуславливать. 3. (fig.) побуждать;
detunát (adj.) – пораженный молнией;
devále (adv.) – вниз, внизу, дальше;
dezástru, -e (s.n.) – бедствие, разгром, катастрофа;

a dezlegá (dezlég), v.t. – 1. отвязывать, 2. разрешать. 3. освобождать;
a diferențiá (-ez), v.t. – 1. дифференцировать, различать, отличать;
díjmă, -e (s.f., ist.) – десятина, оброк;
díncolo (adv.) – по ту сторону, за;
dínspre (prep.) – со стороны, от;
dióchi=deóchi (s.n., pop.) – сглаз, порча;
diréct (adj.) – прямой, непосредственный;
discúrs, -urí (s.n.) – речь, выступление;
dis-de-dimineată (adv.) – рано утром, на заре;
divérs (adj.) – различный, разный;
doară (adv.) v. **doar** – 1. только, лишь. 2. ведь, же. 3. может быть, авось. 4. надеюсь;
dobitóc, dobitoace (s.n.) – скотина, домашнее животное;
a doborí (dobór), v.t. – 1. валить. 2. низвергать. 3. сбивать. 4. побеждать;
dóniță, -e (s.f.) – деревянное ведро, подойник;
a domirí = a dumerí (-esc) – I. v.t. разьяснять, пояснять. II. v.g. понимать, уяснять;
domnesc, domnească, domnești (adj.) – 1. (ist.) господарский. 2. барский, господский;

A eliberá (-ez), v.t. – освобождать, избавлять;
elegie, -ii (s.f.) – элегия;
emancipáre, -ăgi (s.f.) – эмансипация, освобождение, раскрепощение;
episód, -oade (s.n.) – эпизод;
eróu, eroi (s.m.) – герой;
esénță, -e (s.f.) – сущность, суть; *în~* – по сути;
etápă, -e (s.f.) – этап, период;
a exagera (-ez), v.i. – преувеличивать;
excelență (s.f.) (în expr.) *prin~* – по преимуществу, преимущественно;
a exclude (exclud), v.t. – исключать;
exémplu, -e (s.n.) – пример;

Fag, -i (s.m.) – бук;
fálnic (adj.) – величественный, величавый, горделивый;
făclie, -ii (s.f.) – факел, большая свеча;
făptură, -i (s.f.) – 1. существо, создание. 2. наружность, внешность, телосложение;

domnitór, -i (s.m., ist.) – господарь, воевода, князь;
dóniță, -e (s.f.) – 1. деревянное ведро. 2. подойник;
dor, -uri (s.n.) – 1. желание, стремление. 2. тоска. 3. любовь;
a dorí (-esc), v.t. – желать, хотеть;
dos, -uri (s.n.) – оборотная/задняя сторона;
a dovedí (-esc), v.g. – обнаружиться, оказаться;
drăgălăș (adj.) – миленький, симпатичный;
duiós, duioasă, duioși, duioase (adj.) – I. 1. нежный, ласковый. 2. грустный, печальный. II. adv.) – 1. нежно. 2. грустно, тоскливо;
dulceață, dulceți (s.f.) – 1. сладость, сладкий вкус. 2. ласковость, доброта, нежность;
a durá¹ (-ez), v.t. – строить, сооружать;
a durá² (-ez), v.i. – длиться, продолжаться;
a durea (pers. a 3-a *doare*), v.t. – болеть, страдать;
durére, -i (s.f.) – 1. боль. 2. печаль, скорбь;
dușmán, -i (s.m.) – враг, неприятель, противник.

Е

a exila (-ez), v.t. – ссылать, изгонять;
existență, -e (s.f.) – существование, бытие, жизнь;
explicábil (adj.) – объяснимый, понятный;
a exprimá (exprím), v.t. – выражать;
a expúne (exprun), v.t. – 1. излагать. 2. выставлять, показывать. 3. подвергать;
experiență, -e (s.f.) – опыт;
exteriór (adj.) – внешний, наружный; находящаяся вне (*чегото*);
ev, -uri (s.n.) – эпоха, век; *~ul mediu* – *средние века*.

Ф

a fărâmița (-ez), v.t. – крошить, дробить, размельчать;
a fâta (pers. a 3-a *fătă*), v.t. – рожать;
fântână, -i (s.f.) – колодец, колодезь;
fecioară, -e (s.f.) – девушка, дева;
felurit (adj.) – разный, неодинаковый;

a ferí (-esc) – I. v.t. 1. защищать, оберегать. 2. сохранять. II. v.r. беречься, остерегаться;
ferecát (adj.) – закованный, запертый/закрытый на засов;
fețișoară, -e (s.f., dim.) v. fetiță;
flăcău, flăcăi (s.m.) – парень;
fierbinte (adj.) – 1. горячий. 2. (fig.) горячий, пылкий;
fiért (adj.) – кипяченный, варёный;
fiór, -i (s.m.) – 1. дрожь. 2. волнение, трепет;
fir, -e (s.n.) – нитка, нить;
fixáre, fixări (s.f.) – 1. прикрепление, закрепление, фиксация. 2. установление, назначение, определение;
fleac, -uri (s.n.) – пустяк, безделица;
flúier, -e (s.n.) – свирель, рожок;
foamete (s.f.) – голод;
a formulá (-ez), v.t. – формулировать;
formúlă, -e (s.f.) – формула, формулировка;
fórtă, -e (s.f.) – сила;
frágă, -i (s.f.) – земляника (ягода);
fráged (adj.) – 1. свежий, молодой. 2. нежный, тонкий. 3. юный, ранний;

fráte, frați (s.m.) – брат, ~ *de cruce* – побратим, названный брат;
a frânge (frâng) – I. v.t. ломать. II. v.r. 1. нагибаться. 2. разрываться;
frumuséte, -i (s.f.) – красота;
frunzúță, -e (s.f.) – листочек;
frúnte, -ți (s.m.) – лоб, чело;
fugár, -ă, -i, e (s.m și f.) – беглец;
fúgă, (s.f.) – 1. бег, гонка. 2. бегство;
fúlger, -e (s.f.) – молния;
a fulgerá (fúlger) – I. v.i. 1. (impers.) сверкать (о молнии). 2. (fig.) искриться, сверкать, блестеть, мелькать. II. v.t. поражать;
a fundamenta (-ez), v.t. – основывать;
a furnicá (pers. a 3-a furnică) – I. v.i. кишеть. II. v.t. impers. *mă furnică* у меня мурашки по коже бегают;
furt, -uri (s.n.) – кража, грабёж, воровство;
furtúnă, -i (s.f.) – буря, гроза;
a fugí (fug), v.i. – бежать, убежать.

G

Gard, -uri (s.n.) – забор, ограда, изгородь;
a găti (-esc), v.t. – готовить, стряпать;
gând, -uri (s.n.) – мысль, замысел, намерение;
gârlíci, -e (s.n.) – 1. вход в погреб/ подвал. 2. горлышко (бутылки);
gât, -uri (s.m.) – горло, шея;
geamăt, gémete (s.n.) – стон, зов;
geană, gene (s.f.) – ресница;
a géme (gem), v.i. – 1. стонать. 2. реветь;
gen, -uri (s.n.) – 1. род. 2. манера. 3. жанр;
a genera (-ez), v.t. – породить, давать начало, вызывать к жизни;
genéric (adj.) – 1. родовой, видовой. 2. общий;
genúnchi, genunchi (s.m.) – колено;
ger, -uri (s.n.) – мороз;
gheață (s.f.) – лёд;
ghiocél, -ei (s.m.) – подснежник;
gíngaș (adj.) – нежный, хрупкий;
gingășie, -ii (s.f.) – нежность, хрупкость;
a girá (-ez), v.t. = a gerá (-ez), rar – управлять вместо к.-либо, исполнять обязанности управляющего;

gléznă, -e (s.f.) – щиколотка, лодыжка;
gleznișoară, -e (s.f., dim.) – v. gleznă;
glórie, -ii (s.f.) – слава;
a glumí (-esc), v.i. – шутить;
a goní (-esc), v.t. – гнать, прогонять, изгонять;
grad, -e (s.n.) – 1. градус. 2. степень;
grái, -uri (s.n.) – 1. голос. 2. язык, речь. 3. говор, наречие, диалект;
grajd, -uri (s.n.) – конюшня, хлев;
gras (adj.) – 1. толстый, дородный. 2. жирный. 3. здоровый;
a grăbí (-esc), v.r. – спешить, торопиться;
a grái (-esc, pop.), v.i. – говорить, держать речь;
greutate, -ăți (s.f.) – вес, тяжесть;
gríndă, grínzi (s.f.) – 1. балка. 2. пилон, поперечина;
grindíș, -uri (s.n.) – брусчатое перекрытие;
groaznic (adj.) – 1. ужасающий, устрашающий. 2. ужасный, страшный;
gunói, gunoaie (s.n.) – сор, мусор.

Н

Haín (adj.) – 1. злой, жестокий.
2. вероломный, коварный, безжалостный;
hárníc – I. adj. трудолюбивый, старательный.
II. adv. прилежно, усердно;
a hăulí (-esc), v.i. – ликовать, издавать крик радости, гикать;

hop, -uri (s.f.) – 1. ухаб. 2. (fig.) препятствие, затруднение. 3. прыжок, скачок;
hóră, -e (s.f.) – 1. хóра (*румынский национальный танец*). 2. хóра (*мелодия*);
hotár, -e (s.n.) – границы, рубеж.

И

Iácă (interj.) – 1. глянь-ка!, вот! 2. вдруг;
iád, -uri (s.n.) – ад, преисподняя;
iárăși (adv.) = iar (adv.) – опять, вновь;
iárbă, ierburi/ierbi (s.f.) – трава;
iárăși (adv.) – опять, вновь, снова;
iátă (interj.) – 1. вот!, посмотри! 2. вдруг;
icoană, -e (s.f.) – 1. икона, образ. 2. (fig.) образ, облик;
idealitate, -ăți (s.f.) – идеальность;
idéntic (adj.) – идентичный, тождественный;
iéderă, i (s.f.) – плющ;
iépure, -i (s.m.) – заяц;
imaginar (adj.) – воображаемый;
imbrohor, -i (s.m.) – посланник турецкого султана;
imn, -uri (s.n.) – гимн;
implacabil (adj.) – неумолимый, непримиримый;
incompatibil (adj.) – несовместимый, противоречащий *челу-л.*;
a inclúde (inclúd), v.t. – включать;
a intervení (intervín), v.i. – 1. действовать, поступать. 2. вмешиваться. 3. иметь место, случаться, происходить;
intrígă, -i (s.f.) – 1. интрига, происки. 2. (lit.) интрига, завязка;
invázie, -ii (s.f.) – вторжение, нашествие, набег;
a isprăví (-esc), v.t. – 1. заканчивать, завершать. 2. осуществлять;
iscusít (adj.) – умелый, искусный;

a indentificá (identífic), v.t. –
1. отождествлять, идентифицировать.
2. опознавать, устанавливать;
a indicá (indíc), v.t. – 1. указывать.
2. определять;
indiferént (adj.) – безразличный, равнодушный; *indiferent de* – *несмотря на, невзирая на*;
individ (s.m.) – индивидуум, личность;
inflamabil (adj.) – воспламеняющийся, воспламеняемый, горючий;
ínimă, -i (s.f.) – 1. сердце, душа. 2. характер, сущность;
inițial (adj.) – начальный, исходный, первоначальный;
inspiráție, -ii (s.f.) – вдохновение;
interdicție, -ii (s.f.) – запрещение, запрет;
interpret, -ți (s.m.) – 1. толкователь, выразитель, представитель. 2. исполнитель. 3. переводчик;
interpretáre, -ăgi (s.f.) – 1. толкование, объяснение, интерпретация. 2. исполнение. 3. комментарий к тексту;
a istorisí (-esc), v.t. – повествовать, рассказывать;
a iubí (-esc), v.t. – любить;
iubíre, -i (s.f.) – любовь;
iúte – 1. (adj.) быстрый; 2. (adv.) быстро;
a iví (-esc), v.r. – появляться, показываться;
a izbí (-esc), v.r. – ударяться, биться;
a izbutí (-esc), v.i. – удаваться, добиваться;
izvór, izvoare (s.n.) – источник, родник.

Î

A îmbiá (îi), v.t. – вовлекать;

a îmblânzí (-esc), v.t. – 1. укрощать.

2. умирять, смягчать;

a îmbrăcă (îmbrac), v.t. – надевать;

a îmbrăţişá (-ez), v.t. – 1. обнимать.

2. охватывать;

a îmbucá (îmbúc), v.t. – закусывать, перекусывать;

a împărţí (împart) – I. v.t. 1. делить, разделять. 2. распределять. II. v.r. делиться;

împeliţát – I. (adj.) проклятый, дьявольский. II. (s.m.) нечистая сила;

a împietrí (-esc) – 1. каменеть, превращаться в камень. 2. застывать, замирать, цепенеть;

a împilá (-ez), v.t. – угнетать, притеснять;

a împletí (-esc), v.t. – плести, переплести;

a împlíní (-esc), v.t. – 1. достигать определённого возраста, исполняться. 2. заполнять. 3. выполнять, исполнять;

a împodobí (-esc), v.t. – украшать;

a împrăştiá (împrăştii), v.t. – 1. рассеивать, рассыпать, разбрасывать. 2. распространять;

împrejúr (adv.) – вокруг, кругом, около;

împrejuráre, -ări (s.f.) – обстоятельство, случай;

a încadrá (-ez), v.t. – 1. включать.

2. обрамлять, окаймлять;

a încălecá (încálec), v.t. – садиться верхом;

încălcáre, ári (s.f.) – 1. нарушение, попирање. 2. вторжение, нападение;

a încálzí (-esc), v.r. – греться, согреваться;

încântec, -e (s.n.) – 1. (înv., pop.) очарование. 2. волшебство, чары;

încét (adv.) – медленно, не спеша;

a încetá (-ez), v.t. – прекращать, переставать;

a închiná (închín) v.r. – 1. кланяться, поклоняться, молиться, креститься. 2. преклоняться, покоряться. 3. (înv.) сдаваться;

închipuíre (s.f.) – 1. воображение, представление. 2. вымысел, фантазия.

3. догадка, предположение;

înclináre, înclinăgi (s.f.) – склонность, наклонность, влечение, расположение;

a încorporá (-ez), v.t. – 1. включать, присоединять. 2. (mil.) призывать;

a încrucişá (-ez) – I. v.t. скрещивать. II. v.r.

1. попадаться навстречу, встречаться. 2. скрещиваться, пересекаться;

a încruntá (încrúnt) – I. v.t. хмурить. II. v.r.

1. хмуриться. 2. насупливаться;

a încumetá (încúmet), v.r. – осмеливаться, отваживаться, дерзать;

îndátă (adv.) – тотчас, сию минуту, сразу, сейчас;

a îndemná (îndemn), v.r. – 1. (fig.) подталкивать, побуждать. 2. братья, приниматься (*за что-то*);

îndeosébi (adv.) – главным образом, преимущественно;

a îndesá (îndés), v.t. – напихивать, нахлобучивать;

a îndepliní (-esc), v.t. – выполнять, исполнять, осуществлять;

îndelungat (adj.) – продолжительный, длительный;

a îndoí (îndói), v.t. – 1. складывать, сгибать вдвое. 2. гнуть, сгибать;

a îndrăgi (-esc), v.t. – полюбить;

a îndrăzní (-esc), v.t. – осмеливаться, дерзать, сметь;

îndrumător (s.m.) – руководитель, наставник, гид; 2. осмеливаться;

a îndurá (îndur) – I. v.t. выносить, терпеть. II. v.r. 1. сжаться, смилостивиться;

îndurerát (adj.) – огорченный, удрученный, печальный;

a înecá (înéc) – I. v.t. топить, затоплять. II. v.r. 1. тонуть, идти ко дну. 2. захлёбываться.

3. топиться;

înfăptuire, -i (s.f.) – осуществление;

înfăţişáre, -ări (s.f.) – внешность, облик, вид;

înflorít (adj.) – 1. расцветший; 2. покрытый цветами;

a înfrână (-ez), v.t. – 1. взнуздывать. 2. укрощать;

înfrângere, -i (s.f.) – поражение, разгром;

a înfruntá (înfrúnt), v.i. – (смело) выступать против кого-то, противостоять, дать отпор;

a îngâná (îngân), v.r. – соединяться, переплетаться, переходить во что-то;

a îngheţá (îngheţ), v.t. – замораживать;

a îngropá (îngróp), v.t. – 1. погребать, хоронить. 2. закапывать;
încrezător (adv.) – доверчиво;
încremenit (adj.) – застывший, окаменевший, оцепеневший;
înlesnire, -i (s.f.) – облегчение;
a înmormântá (-ez), v.t. – погребать, хоронить;
înmulțire, -i (s.f.) – 1. умножение. 2. увеличение, преумножение;
a înnodá (înnód), v.r. – завязываться, связываться;
înnodáre, -ăgi (s.f.) – связывание, завязывание (узлом);
înraít (adj.) – озлобленный, злой;
a înregistra (-ez), v.t. – 1. регистрировать, записывать. 2. запечатлевать, фиксировать;
însemnát (adj.) – выдающийся, видный, значительный;
înscrís, -urí (s.n.) – документ, письменное доказательство;
a însoțí (-esc) – I. v.t. сопровождать, провожать. II. v.r. (pop.) жениться;
însoțire, -i (s.f.) – 1. сопровождение. 2. (înv.) женитьба, свадьба;
însuși, **însăși**; **însuși**, **însăși**; **însuși**, **însăși** ... (pron. de întărire) – сам, сама...;
a însurá (însór) – I. v.t. женить. II. v.r. жениться;
înșelăciune, -i (s.f.) – обман, надувательство;
a înșeuá (-ez), v.t. – седлать;
întâmpiná (întâmpin) – v.t. встречать;
a întâmplá (pers. a 3-a întâmplă), v.r. – случаться, происходить;
întâmpláre, -ăgi (s.f.) – случай, происшествие;
întemeietór (s.m.) – основоположник, основатель;
întíns (adj.) – 1. натянутый. 2. распростёртый. 3. обширный, простирающийся. 4. длинный;
a întínde (întínd), v.t. – натягивать;
întíndere, -i (s.f.) – развитие, распространение;
a întoarce (întórc) – I. v.t. 1. поворачивать. 2. возвращать. 3. закручивать. II. v.r. поворачиваться, отворачиваться. 2. возвращаться;

a îngrijí (-esc), v.t. – заботиться, присматривать;
întócmái (adv.) – точно, в точности, как раз;
a întovărăși (-esc), v.t. – сопровождать;
a întrebuiňá (-ez) – I. v.t. употреблять, применять. II. v.r. употребляться, применяться, использоваться;
a întréce (întrec), v.t. – 1. опережать, обгонять. 2. превосходить;
întreg (adj.) – целый;
a întrista (-ez) – 1. v.t. печалить; 2. v.r. печалиться, грустить, горевать;
întristáre, întristări (s.f.) – грусть, печаль, огорчение;
întrucât (conj.) – поскольку, так как, потому что;
a întrúna (adv.) – постоянно, непрерывно, всегда;
a întunecá (întúnece) – I. v.t. затемнять, делать тёмным. II. v.r. 1. затемняться. 2. pers. a 3-a *întúnecă* темнеть, смеркаться;
întunecát (adj.) – 1. тёмный. 2. угрюмый, мрачный;
întuneric (s.n.) – 1. темнота. 2. ночь;
a înturná (întórn), v.t., (pop.) – возвращать;
a înțelége (înțelég) – 1. v.t. понимать. 2. v.r. договариваться;
a înțepení (-esc), v.i. – цепенеть, каменеть;
învălmășeală, învălmășeli (s.f.) – 1. беспорядок, хаос. 2. суматоха, переполох, суета.
învățat (adj.) – 1. учёный. 2. приученный. 3. обученный, дрессированный;
a învârtí (-esc) – I. v.t. кружить. II. v.r. кружиться, вращаться;
a învelí (-esc) – I. v.t. укутывать, накрывать. II. v.r. укутываться, заволакиваться;
înverzít (adj.) – окрашенный в зелёный цвет, зазеленевший;
a înveselí (-esc) – I. v.t. 1. веселить. 2. (fig.) радовать. II. v.r. 1. радоваться, веселиться;
a învia (învíi) – I. v.t. 1. (rel.) воскрешать. 2. оживлять. II. v.i. (rel.) 1. воскресать. 2. (fig.) оживать, пробуждаться;
învingător – I. -oare, -ori, -oare (adj.) – победоносный. II. (s.m. și f.) – победитель;
a înzestrá (-ez), v.t. – наделять, одарять.

J

Jále (s.f.) – 1. печаль, грусть, скорбь. 2. жалость, сострадание;
a jertfi (-esc), v.t. – 1. приносить в жертву, жертвовать. 2. убивать;
a juca (joc), v.i. – 1. играть. 2. танцевать;
judet, -e (s.n.) – уезд, воеводство;
jug, -uri (s.n.) – ярмо, хомут;

june, jună, juni, june (fam.) – I. (adj.) юный, молодой; II. (s.m. și f.) – юноша, девушка;
junice, -i (s.f.) = junică, -i – телушка;
a jurá (jur), v.t. – 1. присягать, клясться. 2. заклинать, умолять;
a juruí (-esc), v.t., înv., reg. – торжественно обещать, давать обет.

L

Lácrimă, -i (s.f.) – слеза;
lái, laie, lăi (adj., pop.) – тёмно-серый;
lat (adj.) – широкий;
lăptos (adj.) – молочный;
lăutar, -i (s.m.) – лэутар;
a lătrá (látru) – I. v.i. 1. лаять. 2. ругаться. II. v.t. 1. набрасываться/накидываться с лаем *на кого-то/на что-то*;
lătrător, -i (s.m., rar., *despre câini*) – пустобрёх, пустолайка;
lână, -i (s.f.) – 1. шерсть. 2. шерстяная ткань;
a legá (leg) I. v.i. – завязывать, привязывать, вешать. II. v.r. – 1. обещать, обязываться. 2. соединиться, объединиться. 3. скрепиться;
léică¹, -i (s.f., reg.) – лейка, воронка;
léică², -i (s.f.) – 1. тётя. 2. сестрёнка. 3. зазнобушка;
lele (s.f.) – 1. (pop.) тётя, тётя. 2. сестрица. 3. зазноба, возлюбленная;
leliță, -e (s.f., dim.) *vezi lele*;

a lepădá (lepăd), v.t. – 1. бросать. 2. сбрасывать;
lighioie, lighioi (s.f.) – зверь, дикое животное;
limitare, ări (s.f.) – ограничение, установление лимита/границы/предела;
lipsă, -uri (s.f.) – 1. отсутствие. 2. недостаток, нужда, нехватка;
líteră, -e (s.f.) – буква;
livádă, livézi (s.f.) – фруктовый сад, ливада;
locás, -uri, (s.n.) – жилище, дом, обитель;
locutor, -i (s.m.) – говорящий;
a lucí (pers. a 3-a *lucește*), v.i. – сверкать, блестеть, светить;
a luptá (lupt), v.i. – 1. воевать. 2. бороться;
lumânare, -ări (s.f.) – свеча;
a luminá (-ez), v.i. – светить, озарять;
lut (s.n.) – глина;
lúme, -i (s.f.) – мир, свет.

M

mal, -uri (s.n.) – 1. берег. 2. обрыв. 3. (reg.) холм;
margine, -i (s.f.) – край, конец, граница;
măicúță, -e (s.f., dim.) – матушка, маменька;
măiestru, -iastră, -ieștri, -iestre (adj.) – 1. умелый, искусный. 2. сказочный;
măret, măreață, -eți, -ețe (adj.) – величественный, великолепный, грандиозный;
a mărí (-esc) – I. v.t. 1. увеличиваться, 2. вырастать; II. v.i. 1. увеличивать, умножать. 2. прославлять, восхвалять;
a măsurá (măsor), v.t. – 1. мерить, снимать мерку. 2. (fig.) взвешивать, оценивать;

mâhnire, -i (s.f.) – огорчение, печаль, уныние;
a mâná (mân) – I. v.t. 1. погонять. 2. толкать, гнать. II. v.i. идти быстро, торопиться;
mână, mâini (s.f.) – 1. рука. 2. горсть;
mândru (adj.) – 1. гордый. 2. высокомерный. 3. счастливый. 4. красивый, величественный;
a mângâiá (mângâi), v.t. – 1. ласкать. 2. утешать;

mânzát (s.m. și f.) – годовалый телёнок;
medián (adj.) – средний, срединный, медиальный;
mărit (adj., fig.) – прославленный, знаменитый, великий;
meditație, -ii (s.f.) – 1. (lit.) медитация; 2. частный урок;
menít (adj.) – предназначенный, предопределённый;
merinde, -e (s.f.) – провизия, съестные припасы;
méșter, i (s.m.) – мастер;
meșterie, -ii (s.f., înv. reg.) – мастерство, умение, сноровка;
miazănoapte (s.f.) – 1. север; 2. полночь;
miazăzi (s.f.) – юг;
micșunea, -éle (s.f.) – фиалка; ♦ *când va face plopul mere și răchita micșunele* – когда рак свистнет и рыба запоёт;
miél, miei (s.m.) – ягнёнок, барашек;
miéz, -uri (s.n.) – сердцевина, мякиш, ядро;
mîlă, -e (s.f.) – 1. жалость, сочувствие. 2. печаль. 3. благожелательность, доброта, снисходительность;
milós, miloși, miloasă, miloase (adj.) – сердобольный, сострадательный;
mînte, minți (s.f.) – 1. ум, разум, рассудок. 2. мудрость, ум, рассудительность;
a minună (-ez), v.t. – удивлять, изумлять;
mioară, -e (s.f.) – годовалая овца;
miorită, -e (s.f., dim.) – овечка;
mirá (mir) – I. v.r. 1. удивляться, изумляться. 2. недоумевать. II. v.t. удивлять *кого-то*;
mirositor, -toare, -tori, -toare (adj.) – пахнущий, пахучий;
misterios (adj.) – таинственный, загадочный;
a mișcă (mișc) – I v.t. 1. двигать. 2. (fig.) волновать. II. v.r. трогаться, двигаться;

mit, -uri (s.n.) – миф;
mític (adj.) – мифический;
mișós, mișoasă, -oși, -oase (adj.) – ворсистый, с длинным ворсом;
mirá (mir) – I. v.r. 1. удивляться, изумляться. 2. недоумевать. II. v.t. удивлять *кого-то*;
mirositor, -toare, -tori, -toare (adj.) – пахнущий, пахучий;
misterios (adj.) – таинственный, загадочный;
a mișcă (mișc) – I v.t. 1. двигать. 2. (fig.) волновать. II. v.r. трогаться, двигаться;
moară, mori (s.f.) – мельница;
moarte, morți (s.f.) – смерть;
mohór (s.n., bot.) – пустынный;
monotipic (adj.) – однородный, однотипный, монотипный;
moș, -i (s.m.) – 1. дед, старик. 2. предок;
moșie, -ii (s.f.) – имение, поместье, усадьба;
moșneag, moșnegi (s.m.) – старик;
moștenire -i (s.f.) – наследие;
a mugí (pers. a 3-a mugește), v.i. – 1. мычать, реветь. 2. кричать, вопить;
mulțime, -i (s.f.) – множество, масса;
municípiu, -ii (s.n.) – муниципия, муниципий, столица, город;
muntos (adj.) – гористый, горный;
múrá, -e (s.f.) – ежевика;
murg, -uri (s.n., înv.) = amurg, -uri (s.n.) – сумерки;
múrmur, -e (s.n.) – журчание, шелест, шум, шёпот;
muritor (s.m și f.) – смертный;
múscă, múște (s.f.) – муха;
a muștrá (mústru) v.t. – укорять, упрекать;
mut (adj.) – 1. немой. 2. молчаливый, безмолвный.

N

Narațiune, -i (s.f.) – рассказ, повествование;
a náște (nasc) I. v.t. 1. родить. 2. порождать. II. v.r. 1. рождаться, появляться на свет. 2. происходить, возникать;
a nădăjduí (-esc) v.t./v.i. – надеяться, рассчитывать;

nădușít (adj.) – 1. потный. 2. задыхающийся. 3. приглушенный;
năzdrăvân (adj.) – 1. волшебный. 2. необыкновенный.
a năzui (-esc), v.i. – 1. стремиться, добиваться. 2. направляться;

neajúns, -uri (s.f.) – 1. неприятность, затруднение, осложнение. 2. недостаток, изъясн. 3. нужда;
neastâmpărat (adj.) – 1. беспокойный, взволнованный. 2. неугомонный, неусидчивый;
nebún (adj., s.m. și f.) – сумасшедший;
necăjí (-esc), v.t. – огорчать, печалить;
neconțin (adj.) – непрерывно, беспрестанно, не переставая;
nedezlipít (adj.) – 1. нераздельный, неразрывный. 2. неразлучный;
neghibíe, -ii (s.f.) – глупость, нелепость, бестолковость;
negustór, -i (s.m.) – купец, торговец;
neisprăvít (adj.) – незаконченный, неоконченный; незавершенный;
neîmplínít (adj.) – невыполненный, неисполненный; *o dorință neîmplinită* – неисполненное желание;
neînfricát (adj.) – неустрашимый, бесстрашный;
nelegiuit (adj.) – 1. незаконный, незаконный. 2. преступный, злодейский;
nemăsurát (adj.) – неизмеримый, чрезмерный, огромный;

nemijlocít (adv.) – непосредственно, прямо;
nemișcáre (s.f.) – неподвижность;
neprihănit (adj., rar) – чистый, непорочный, невинный;
neprețuit (adj.) – неоценимый;
nesațiu=nesát (s.n.) – жадность, ненасытность;
nesfârșít (adj.) – бесконечный, нескончаемый;
nestemát (adj.) – драгоценный;
a nimerí (-esc), v.i. – попасть;
nod, -uri (s.n.) – 1. узел. 2. (fig.) ком, комок, клубок;
noián, -e (s.n.) – 1. большое количество, 2. (fig.) бездна, пучина;
nor, -i (s.m.) – облако, туча;
nóur, -i = nor, -i (s.m.) – облако, туча;
notiță, -e (s.f.) – заметка, запись;
núcă, -i (s.f.) – орех;
nuiá, -iele (s.f.) – прут, хворостина;
nuntăș, -i (s.m.) – свадебный гость;
núntă, nunți (s.f.) – свадьба;
a nutri (-esc), v.t. – 1. кормить, питать. 2. (înv.) содержать, снабжать;
nuvelă (s.f., lit.) – новелла, повесть, рассказ.

O

Oaie, oi (s.f.) – овца;
oaste, oști (s.f., înv.) – войско, рать;
obor¹, oboare (s.n., reg.) – 1. загон (для скота). 2. скотный двор. 3. рынок;
obor², oboare (s.n.) – запруда;
aocolí (-esc), v.i. și t. – обходить, огибать, окружать;
odorogít = hodorogít (adj.) – обветшалый, развалившийся, расшатанный;
aoftá (-ez), v.i. – вздыхать, охать, стонать;
oglindíre, -i (s.f.) – отражение
aomení (-esc), v.t. – 1. принимать радушно, угощать. 2. оказывать честь;

a omorí (omor), v.t. – убивать;
orál (adj.) – устный;
a orânduí (-esc) – 1. организовать. 2. составлять. 3. распоряжаться;
ortomán (adj.) – 1. богатый стадами (о чабане). 2. статный;
orz (s.n.) – ячмень;
os, oase (s.n.) – кость;
aospătă (-ez), v.t. – угощать;
ostăș, -i (s.m.) – воин, солдат;
aostení (-esc, înv., pop.) – I. v.t. 1. утомлять. 2. тяжело трудиться, корпеть над чем-то. II. v.i. уставать, изматывать.

P

- Pácoste** (s.f.) – 1. беда, напасть, несчастье. 2. дьявол, чёрт;
- palát**, -e (s.n.) – дворец;
- páloş**, -e (s.n., ist.) – палáш (*Прямая и длинная тяжёлая сабля с широким лезвием, обоюдоострым к концу*);
- párte**, părţi (s.f.) – 1. часть, доля. 2. край, сторона, место;
- particularitate**, -ăţi (s.f.) – своеобразие, особенность;
- participáre**, participări (s.f.) – участие;
- pásámite** (adv. *pop.*) – видать, чай, кажись;
- paşnic** (adj.) – 1. миролюбивый. 2. мирный спокойный, тихий;
- a páşte** (pasc) – I. v.t., v.i. пастись. II. v.t. 1. пасти. 2. (fig.) подстерегать, стеречь;
- paváj**, -e (s.n.) – мощение (дорог);
- păcát**, -e (s.n.) – 1. грех, вина, ошибка. 2. несчастье, напасть;
- păcură**, -i (s.f.) – мазут;
- a pǎlí¹** (-esc), *reg.* – I. v.t., v.i. 1. ударять, бить. 2. палить, жечь, печь. II. v.g. жариться, печься, пылать.
- a pǎlí²** (-esc), v.i. – бледнеть, тускнеть;
- páltináş**, -i (s.m., *pop.*, dim.) = páltin, -i (s.m.) – 1. клён. 2. явор;
- a pǎrǎsí** (-esc), v.t. – покидать, оставлять;
- pǎrinte**, pǎrinţi (s.m.) – 1. отец, родитель. 2. (bis.) батюшка;
- păsărea**, -ică, -éle (s.f., dim.) – птичка;
- a păstra**, (-ez), v.t. – хранить, беречь;
- a păşi** (-esc) – I. v.i. шагать, идти. II. v.t. перешагивать, переступать;
- a pătrúnde** (pătrund), v.i. – 1. проникать, проходить. 2. пробираться;
- a pǎţi** (-esc), v.t. – 1. испытывать, переживать. 2. приключаться;
- a păzí** (-esc), v.t. – 1. хранить, беречь. 2. охранять;
- a pândí** (-esc), v.t. – караулить, выслеживать;
- pâráu**, râraie (s.n.) – ручей;
- pârgár**, -i (s.m., ist.) – пыргар (*член городского управления*);
- pârlít** (adj.) – подпаленный, опалённый;
- a pedepsi** (-esc), v.t. – наказывать, карать;
- peniţă**, -e (s.f.) – перо (писчее);
- a performa**, (rar) v.t. – исполнять;
- performáre**, -ări (s.f.) – 1. выступление, исполнение. 2. речь, устное исполнение;
- períplu**, -e (s.n., *livr.*) – кругосветное плавание;
- perişór**, -i (s.m., dim.) = păr, peri (s.m.) – волос, волосы;
- a permíte** (permít), v.t. – позволять, допускать, разрешать, давать возможность;
- personificáre**, -ări (s.f.) – 1. персонификация, олицетворение. 2. воплощение;
- perturbător** (adj.) – нарушающий (порядок), противодействующий, пертурбационный;
- petală**, -e (s.f.) – лепесток;
- a peţi** (-esc), v.t. – сватать;
- piatră**, pietre (s.f.) – камень;
- a picá** (pic), v.i. – 1. падать. 2. капать. 3. приходить, заявляться;
- pícur**, -i (s.n.) – капля;
- pieíre** (s.f.) – гибель;
- piele**, piei (s.f.) – 1. кожа. 2. шкура;
- piépt**, -uri (s.n.) – грудь;
- pietrós**, pietroasă, pietroşi, pietroase (adj.) – каменистый;
- a pierí** (pier), v.i. – 1. гибнуть, погибать. 2. исчезать, пропадать;
- piroteală** (s.f.) – дремота, сонливость;
- pívniţă**, -e (s.f.) – подвал, погреб;
- plái**, plaiuri (s.n.) – 1. плоскогорье. 2. край, страна. 3. горная дорога, тропа;
- plăsmuíre**, -i (s.f.) – 1. создание, сотворение. 2. измышление, выдумка. 3. подделка, фальсификация;
- plăvíţ** (adj.) – 1. (*despre animale*) серовато-желтоватый. 2. белокурый, белобрысый;
- a plânge** (plâng) – 1. v.i. плакать. 2. v.t. оплакивать;
- plâns** (s.n.) – плач;
- pleoapă**, -e (s.f.) – веко;
- plop**, -i (s.m.) – тополь;

a poftí (-esc) – I. v.t. 1. желать, хотеть. 2. приглашать, звать. II. v.g. заходить, приходить;

a pogorí (pogór), v.i. (înv.) – спускаться;

polarizát (adj.) – поляризованный, сосредоточенный (*на чём-то*);

politéte (s.f.) – вежливость, учтивость, любезность;

a pomení (-esc) – I. v.i. упомянуть, вспомнить, напомнить. II. v.g. очутиться, оказаться;

pomeníre, -i (s.f.) – 1. упоминание, напоминание. 2. воспоминание, память. 3. поминовение, поминание;

poporál (adj., înv.) – народный;

populár (adj.) – народный;

a porní (-esc) – I. v.i. отправиться, трогаться. II. v.t. 1. отправлять. 2. начинать, приступать;

porníre, -i (s.f.) – 1. отправление, отъезд. 2. пуск, приведение в действие. 3. побуждение, порыв. 4. (fig.) воодушевление, подъём;

a poruncí (-esc), v.t. – 1. приказывать, распоряжаться. 2. заказывать;

a potcoví (-esc), v.t. – подковывать;

potécă, -i (s.f.) – тропа, тропинка, дорожка, просека;

potecúţă, -e (s.f., dim.) – тропиночка;

potrivít (adv.) – согласно, в соответствии;

a potolí (-esc), v.t. – успокаивать, умирять, утолять;

a povăţuí (-esc), v.t. – советовать, наставлять, поучать

a prăbuşí (-esc), v.g. – упасть, свалиться;

prădálnic I. adj. 1. грабительский. 2. хищный. II. (s.m. şi f.) грабитель, бандит;

prăpăd, -urí (s.n.) – бедствие, несчастье;

a prăpădí (-esc) – I. v.t. 1. губить, уничтожать. 2. (reg.) терять. II. v.g. гибнуть;

prăpăstie, prăpăstii (s.f.) – 1. пропасть, обрыв. 2. бездна, пучина;

prăvălie, -ii (s.f.) – лавка, небольшой магазин;

pre (prep.) = **pe** – на; по; через; для;

precúm (conj.) – 1. как. 2. такой же как. 3. также, а также. 4. как например;

a precupeţi (-esc), v.t. – 1. заниматься мелкой торговлей, перепродавать *что-л.* 2. (în expr.) *a nu ~ nimic pentru* – не жалеть/не щадить ничего ради чего-л.;

a prelinge (preling) v.g. – струиться, сочиться, медленно вытекать, проступать;

a prejudiciá (-ez), v.t. – причинять убытки, наносить вред/ущерб/урон;

premergător (adj.) – предшествующий, предыдущий; прежний;

preót, preoţi (s.m.) – священник;

préste = **peste** (prep.) – через; сквозь;

pribegít (adj.) – скитающийся, блуждающий, странствующий, кочующий;

primár, -i (s.m.) – примар, мэр города;

priméjdíe, -ii (s.f.) – опасность, угроза;

primprejúr (adv.) – вблизи, рядом, недалеко, кругом, вокруг;

a prínde (prind), v.t. – ловить, захватывать;

prispă, -e (s.f.) – 1. завалинка. 2. терраса с глиняным полом. 3. прибрежный склон;

a priveghea (-ez), v.t. – 1. караулить. 2. следить, надзирать;

a pribegí (-esc), v.i. – 1. скитаться, странствовать, блуждать. 2. бежать из родного края, скитаться;

propăşire, -i (s.f.) – развитие, процветание

púlpă, -e (s.f.) – икра (ноги);

pustietáte (-ăţi) – пустыня, пустынное место, глухое место;

a putrezí (-esc), v.i. – гнить, тлеть;

puţ, -urí (s.n.) – 1. колодец. 2. шахтенный колодец. 3. скважина;

puţintél (adj. dim) = puţin;

prúncă (adj., fig.) – младенческая, незрелая;

puberál (adj.) – относящийся к возрасту половой зрелости;

púí, puí (s.m.) – 1. птенец. 2. детёныш. 3. малютка, крошка;

púrice, -i (s.m.) – блоха; *pe când se potcovea puricele* – с незапамятных времён, при царе Горохе.

R

- Rámură**, i (s.f.) – ветвь, ветка;
raționalitate, -ăți (s.f.) – рациональность, разумность;
raționamént, -e (s.n.) – суждение, умозаключение;
ráză, -e (s.f.) – 1. луч. 2. (fig.) свет;
răbdáre, răbdări (s.f.) – терпение;
răcoare, răcoți (s.f.) – 1. прохлада, холодок, сежесть. 2. холод;
a răcí (-esc) – I. v.r. 1. стыннуть, остывать, охлаждаться. III. v.i. простудиться;
răchítă, -e (s.f.) – ракета, лоза;
răpciúgă (s.f.) – сап (заболевание);
răpciugós (adj.) – больной сапом (*о лошади*);
a răpi (-esc), v.t. – 1. похищать, красть. 2. отнимать;
răposát (adj.) – умерший, покойный;
rășcoală, -e (s.f.) – волнения, мятеж, восстание;
a răscolí (-esc), v.t. – перерывать, переворошить, рыться;
răsplătire, -i (s.f.) – 1. вознаграждение, награда. 2. расплата, возмездие;
a răsturná (răstórn), v.t. – опрокидывать, переворачивать;
a răsuná (pers. a 3-a răsună), v.i. – звучать, раздаваться;
rășínă, -i (s.f.) – (древесная) смола;
răutációs, -ioși, -ioase (adj.) – злой;
a răzbáte (răzbát), v.i. – 1. пробиваться, пробираться. 2. доноситься, слышаться;
război¹, războaie (s.n.) – война;
a război (-esc), v.r. – воевать, сражаться;
răzmeriță, -e (s.f.) – смута, мятеж, бунт;
răzvrătire, -i (s.f.) – возмущение, восстание;
a râde (râd), v.i. – смеяться;
râset, -e (s.n.) – хохот;
a receptá (-ez), v.t. – принимать, воспринимать;
a recunoaște (recunosc), v.t. – 1. узнавать, распознавать. 2. признавать, сознавать. 3. обследовать;
a recupera (-ez), v.t. – получать обратно, возмещать, возвращать;
recúrs, -urii (s.n.) – 1. использование. 2. средство, способ;
reflectáre, -ări (s.f.) – отражение;
a refugiá (-ez), v.r. – 1. укрываться, спасаться. 2. бежать;
regulă, -i (s.f.) – правило, норма; *de ~* – как правило;
reláție, -ii (s.f.) – взаимоотношения, отношения;
religiós - ioasă, -ioși, -ioase (adj.) – 1. религиозный. 2. церковный;
repertóriu, -ii (s.n.) – перечень, список;
a repezí (repéd) I. v.r. 1. устремляться, направляться. 2. набрасываться. II. v.t. 1. посылать, торопить. 2. ударять;
a retráge (retrag), v.r. – отходить, уходить
a revărsá (revărs), v.t. – I. распространять, изливать, разливать, проливать; II. v.r. разливаться;
reveláție, -ii (s.f.) – открытие, раскрытие;
a revoltá (revolt), v.r. – 1. возмущаться, негодовать. 2. восставать;
rezistentă, -e (s.f.) – 1. сопротивление, отпор. 2. прочность, стойкость, выносливость;
a rezultá (pers. a 3-a rezultă) – проистекать, следовать, явствовать, оказываться;
rod, roade (s.n.) – плод, урожай;
rodí (esc), v.i. – приносить плоды;
roditor, -toare, -tori, -toare (adj.) – плодородный, плодоносный;
rost, -urii (s.n.) – 1. смысл, толк. 2. состояние, положение. 3. порядок, распорядок, обычай;
róuă (s.f.) – роса;
a rugá (rog) – I. v.t. просить, обращаться с просьбой. II. v.r. 1. молиться. 2. упрашивать;
rúgă, -i (s.f.) – 1. просьба, мольба. 2. молитва;
rugăciúne, -i (s.f.) – 1. молитва. 2. просьба;
rugínă -e (s.f.) – ржавчина;
a rúpe (rup), v.t. – 1. рвать. 2. ломать. 3. прерывать, прекращать;
ruptúrá, -i (s.f.) – 1. пролом, дыра, разрыв. 2. поломка. 3. прекращение. 4. прорыв. 5. лохмотья;
rușinat (adj.) – 1. пристыженный, смущенный. 2. опозоренный;

S

A salvá (-ez), v.t. – спасать, избавлять;
sárică, -i (s.f.) – сáрика (вид крестьянской бурки);
sat, -e (s.n.) – село, деревня;
săgeată, săgeți (s.f.) – стрела, стрелка;
a săgetá (-ez), v.t. – пронизывать, протыкать, (înv.) убивать;
sălbátic (adj.) - дикий;
a săltá (salt), v.t. – приподнимать, поднимать;
a săpá (sap), v.t. – копать, рыть;
sărat (adj.) – солёный;
sărăcie (s.f.) - 1. бедность, нищета. 2. нужда;
a sărí (sar), v.i. – прыгать, перепрыгивать;
sărutáre, -ări (s.f.) – поцелуй;
sătean, săteni (s.m.) – деревенский/сельский житель, крестьянин, сельчанин;
a săvârší (-esc), v.t. – 1. совершать. 2. завершать, оканчивать;
sân I. (s.m.) -i – 1. грудь. II. (s.n.) -urí – 1. сердце. 2. глубина, (pl.) недра;
sânge (s.n.) – кровь;
scáră, scări (s.f.) – 1. лестница. 2. подъезд, крыльцо. 3. pl. ступеньки. 4. стремя. 5. подножка;
a scăldá (scald), v.r. – купаться;
a scăpa (scap) – I. v.t. 1. ронять. 2. упускать. 3. избавлять, спасать, освобождать. II. v.i. (~de) 1. избегать. 2. спастись. 3. освобождаться;
scăpătat (adj.) – I. 1. закатившийся (о солнце). 2. павший, падший. 3. обедневший; II. (s.n.) запад, заход, закат;
scântéie, scântei (s.f.) – 1. искра, проблеск. 2. крупинка;
scéptru, -e (s.n.) – 1. скипетр, жезл. 2. (fig.) власть, владычество;
schélă, -e (s.f.) – леса, подмости;
schimbăciós, -cioasă, -cióși, -cioase (adj.) – изменчивый, переменчивый;
shiptru, -e (înv.) = **sceptru**, -e (s.n.) – 1. скипетр, жезл. 2. (fig.) власть, владычество;
a scoate (scot), v.t. – 1. вынимать, доставать. 2. выставлять. 3. выносить. 4. показать;
scriere, -i (s.f.) – писание, письмо;
scriitor, -i (s.m.) – писатель;

scripturál (adj.) – письменный;
scris (s.n.) – 1. письмо, письменность. 2. письменная форма. 3. публицистическая/писательская деятельность;
scufundáre, -ări (s.f.) – 1. погружение. 2. затопление. 3. оседание;
a sculá (scol) – I. v.t. 1. будить, пробуждать. 2. ставить на ноги. II. v.r. вставать;
scump (adj.) – 1. дорогой. 2. ценный, драгоценный;
a scúrge (scurg), v.r. – стекать, вытекать;
a scurtá (-ez), v.t. – 1. сокращать, уменьшать. 2. говорить коротко;
scutít (adj.) - освобождённый;
a scuturá (scútur) – I. v.t. 1. встряхивать. 2. трясти. II. v.r. 1. стряхивать, отряхиваться. 2. падать;
seamă (s.f.) – 1. отчёт. 2. ответственность. 3. внимание. ♦ *mai cu seamă* - особенно, в особенности;
seamăn, semeni (s.m.) - ближний, ♦ *fără seamă* - несравненный, бесподобный;
sécol, -e (s.n.) – 1. столетие, век. 2. эпоха, период;
a secretá (pers. a 3-a -ează), v.t. – выделять;
secvénță, -e (s.f.) – 1. порядок, последовательность, очерёдность. 2. эпизод;
a semnifica (pers. a 3-a semnifică), v.t. – значить, означать, обозначать;
semnificáție, -ii (s.f.) – 1. значение, смысл. 2. важность, значение;
sens, -urí (s.n.) – 1. смысл, значение. 2. направление;
sensibilitate, áți (s.f.) – чувствительность, восприимчивость;
set, -urí (s.n.) – набор, комплект, гамма;
sfat, -urí (s.n.) – 1. совет. 2. совещание, заседание. 3. совет (*organ уnравления*);
a sfátuí (-esc) – I. v.t. советовать. II. v.i. беседовать, толковать. III. v.r. советоваться, совещаться;
sfărâmicios=**sfărâmicios** (adj.) – 1. ломкий. 2. крепкий, сильный;
a sfărâmá (sfărâm), v.t. – разбивать, раздроблять;
sfânt (adj.) – святой, праведный;

a sfârși (-esc), v.g. – кончатся, заканчиваться;
sfârșit (s.n.) – конец, окончание, исход; ♦ *în sfârșit* - наконец, в конце концов;
sfert, -uri (s.n.) – четверть, четвёртая часть;
sfétnic, -i (s.m., înv.) – советник; советчик;
sfoară, sfori (s.f.) – 1. верёвка, шпагат. 2. (înв.) мера длины;
siac, -e (s.n.) - домотканое (грубое сукно);
sigur (adj.) – верный, надёжный, достоверный;
a silí, (-esc), v.t. – I. принуждать, заставлять, побуждать. II. v.g. 1. торопиться. 2. стараться;
simțire, -i (s.f.) – 1. чувство, ощущение. 2. сознание;
simțitor, simțitoare, -ori, -oare – чувствительный, восприимчивый, впечатлительный;
sîngur (adj.) – 1. один. 2. сам. 3. одинокий;
slăbănogít (adj.) – слабый, изнеможенный;
a slăbí (-esc) – I. v.t. 1. ослаблять, распускать. 2. умерять, уменьшать. II. v.i. 1. худеть, терять в весе. 2. слабеть, изнемогать, выдохаться;
slovă, -e (s.f.) – 1. буква. 2. наука, грамот;
snoavă, -e (s.f., pop.) – анекдот, шутка, шуточный рассказ, побасенка;
soață, -e (s.f.) – 1. (rar.) soție, 2. (înв.) приятельница, подруга. 3. (înв.) пара;
soc, -i (s.m.) – (bot.) бузина;
soție, -ii (s.f.) – 1. супруга, жена; ♦ *a lua de soție* – брать в жёны, жениться; 2. (înв.) – спутник;
soțioară, -e (s.f., dim.) – жёнушка;
a socotí (-esc), v.g. – 1. считать. 2. полагать. 3. принимать за;
sol¹, -i (s.m.) – 1. посол, посланник. 2. предвестник;
sol², -i (s.m.) – почва, грунт;
solicităre, -ări (s.f.) – просьба, требование;
solúție, -ii (s.f.) – решение, разрешение (вопроса), выход; *a căuta o ~* - *искать выход из положения*;
somn, -uri (s.n.) – сон;
spáte, spate (s.n.) – спина;

spáțiu, -ii (s.n.) – 1. пространство. 2. промежуток. 3. зазор;
spécie, -ii (s.f.) – вид, разновидность, сорт;
specific (adj.) – специфический, особенный, особый, характерный;
a speria (spéirii) – I. v.t. пугать, устрашать. II. v.g. пугаться, страшиться;
sprânceană, sprâncene (s.f.) – бровь;
spúmă, -e (s.f.) – пена;
spurcát – I. (adj.) запоганенный, гнусный, скверный, поганый. II. (s.m.) 1. негодяй, подлец. 2. безбожник, поганый;
spurcăciune (s.f.) – мерзость, гадость, гнусность;
a stabilí (-esc), v.t. – устанавливать, констатировать;
stână, -e (s.f.) – глыба;
stăre, stări (s.f.) – 1. положение, состояние. 2. состояние, имущество;
statút, -e (s.n.) – 1. устав, статут. 2. статус, положение;
stătător (adj.) – постоянный, неподвижный;
♦ *de sine stătător* - *самостоятельный (самостоятельно)*;
stână, -e (s.f.) – сыроварня, загон для овец, кошара, овчарня;
stâncă, -i (s.f.) – скала, утёс;
a stînge (sting) – I. v.t. гасить, тушить. II. v.g. гаснуть, загухать;
a străbate (străbat) – I. v.t. пробивать/пронзать насквозь, II. v.i. пробираться, пробиваться, проникать;
străbún (s.m., reg.) – 1. прадед. 2. предки;
străin (adj.) – 1. иностранный, чужеземный. 2. чужой. 3. чуждый, посторонний;
a strălucí (-esc) – v.i. блестеть, сверкать;
strămoșesc, -ească, -ești (adj.) – прадедовский;
a strânge (strâng) – I. v.t. 1. жать, сжимать. 2. собирать; 3. складывать, убирать. II. v.g. 1. сжиматься. 2. собираться;
a strică (stric), v.t. – 1. портить. 2. ломать, разбивать. 3. разрушать;
a strigá (strig), v.i. – кричать, звать;
strúngă, -i (s.f.) – 1. загон для овец. 2. ущелье;

a subjugá (subjúg), v.t. – порабощать, закабалить, закрепощать;
sudoare, -ori (s.f.) – пот;
a suflá (súflu), v.i. – 1. дуть (*despre vânt*). 2. дышать;
súflet, -e (s.n.) – душа.
a suí (súí), v.g. – подниматься, взбираться, залезать, карабкаться;
suítă, -e (s.f.) – свита;
súliță, -e (s.f.) – пика, копьё;
sulgér (s.m. *ist.*) = slúger – слуджер (сановник, ведавший снабжением господского двора и армии);
supărát (adj.) – 1. сердитый, раздраженный. 2. огорчённый, удручённый;
superstițios, -ioasă, -iósî, -ioase (adj.) – суеверный;

suțirel = **subțirel**, ea și -ică, -ei, -ele (adj.) – тоненький;
suțioară = **subsuoară**, ori (s.f.) – 1. подмышка. 2. пазуха;
a suprapune (suprapún), v.t. – накладывать, наслаивать;
suprapus (adj.) – 1. наложенный. 2. господствующий;
a supúne (supún), v.t. – 1. покорять, подчинять. 2. подвергать;
surátă, -e (pop.) – сестрица (обращение);
a surpá (surp) – I. v.t. разрушать, рушить. II. v.g. обваливаться, разваливаться, рушиться;
surpáre, surpári (s.f.) – обвал, разрушение;
súrsă, -e (s.f.) – источник, начало;
suspín, -e (s.n.) – 1. вздох. 2. рыдание;
súsur, -e (s.n.) – 1. журчание. 2. шелест;
suverán, -i (s.m.) – монарх, государь.

Ș

Șágă, șăgi (s.f.) – (reg.) шутка;
șanț, -uri (s.n.) – канава, ров;
șârpe, șerpi (s.m.) – змея;
șeiác (s.n.) – домотканое (грубое сукно);
șes, -uri (s.n.) – 1. равнина. 2. (fig.) простор;
șindrîlă, -e (s.f.) – дранка;
șirói, șigoaie (s.n.) – 1. струя. 2. поток;
șoaptă, -e (s.f.) – шёпот;

șoltúz, -i (s.m., reg., *ist.*) – голова городской управы;
a șovăi (șóvăi), v.i. – 1. шататься, идти неуверенно. 2. колебаться, быть в нерешительности;
știință, -e (s.f.) – 1. наука. 2. знание;
știre, știri (s.f.) – известие, сообщение, новость.

T

Táur, -i (s.m.) – бык;
tărâm, -uri (s.n.) – область, края, места;
tărie, -ii (s.f.) – 1. сила, крепость. 2. стойкость. 3. власть, господство. 4. (poetic.) небесная твердь;
a tânguî (-esc), v.g. – жаловаться, сетовать;
târg, uri (s.n.) – 1. рынок, базар, ярмарка. 2. город;
teacă, teci (s.f.) – ножны, футляр;
temelie, -ii (s.f.) – основание, фундамент;
témniță, -e (s.f.) – застенки, тюрьма;
terifiánt (adj.) – ужасающий, кошмарный;

a tínde (tind), v.i. – тяготеть, стремиться;
tinerél, tinerícă, tineréi, tineréle (adj.) *dim.* – молоденький;
tipár, -e (s.n.) – 1. печать. 2. форма. 3. шаблон. 4. (înv.) отпечаток, след;
a toarce (torc), v.t. – I. прясть. II. мурлыкать;
tocmeală, tocmeli (s.f.) – 1. торг. 2. соглашение, договор, уговор. 3. условие;
toiág, toiege (s.n.) – 1. посох, палка. 2. (înv.) жезл;
tólbă, -e (s.f.) – 1. охотничья сумка. 2. колчан;

a topí (-esc) v.g. – 1. таять, плавиться, 2. растворяться 3. исчезать;
trái (s.n.) – 1. жизнь, существование. 2. благосостояние, достаток;
tráistă, -e (s.f.) – котомка, сума, торба;
trăsătură, -i (s.f.) – черта, свойство, признак;
trăsnet, -e (s.n.) – 1. удар молнии. 2. грохот, шум;
a trântí (-esc), v.t. – швырять, бросать, сваливать;
trecător (adj.) – мимолётный, кратковременный;
a tremurá (trémur), v.i. – дрожать, трястись, трепетать;
a trezí (-esc) – I. v.t. будить, пробуждать. II v.g. 1. пробуждаться. 2. очутиться, оказаться, опомниться;
trimís (s.m. și f.) – посланец, посланник;
tron, -uri (s.n.) – сундук (для хранения одежды, приданого); трон;
a trosní (-esc), v.t. – трещать, хрустеть;
trudă, -e (s.f.) – труд, старание;
trup, -uri (s.n.) – 1. тело. 2. туловище;
trúpeș (adj.) – 1. крепкий, плотный, хорошо сложенный;
túfă, -e (s.f.) – 1. куст. 2. орешник. 3. пук волос, пучок;
trufie, -ii (s.f.) – 1. высокомерие, надменность, гордость, спесь. 2. (înv.) величавость, величественность;
a turbá (-ez), v.i. – 1. взбеситься. 2. (fig.) приходить в ярость/бешенство, неистовствовать;
túrmă, -e (s.f.) – стадо, гурт, отара;
tutélă, -e (s.f.) – опека, попечительство.

Т

Țară, țări (s.f.) – страна, государство (*țările românești* - румынские княжества);
țărán, -i (s.m.) – крестьянин, деревенский житель;
țărână (s.f.) – 1. земля. 2. (fig.) прах;
țăță, -e (s.f., pop.) – грудь;
țățîșoară, -e (s.f., dim., pop.) – v. țăță;
țepós (adj.) – колючий, колкий;
țintă (s.f.) – мишень, цель;
a țipá (țip), v.i. – кричать, орать;
țop, țopi (s.m., înv.) – 1. локон. 2. косичка. 3. ленточка (для кос).

U

A udá (ud), v.t. – 1. мочить, смочить. 2. поливать;
úger, -e (s.n.) – вымя;
uitáre, ări (s.f.) – 1. забвение, забывчивость. 2. заблуждение;
ulcea (ulcică), ulcéle – небольшой глиняный горшок, горшочек;
úmbără, -e (s.f.) – 1. тень, 2. темень, мрак;
a umflá (úmflu) – I. v.t. надувать, раздувать. II. v.g. надуваться, раздуваться.
úngur, -i (s.m.) – венгр;
unealtă, unelte (s.f.) – средство, орудие, инструмент;
únic (adj.) – 1. единый. 2. единственный;
a urí (urăsc) – I. v.t. ненавидеть. II. v.g. надоедать, опротиветь;
urât (adj.) – некрасивый, безобразный, уродливый;
uréche, -i (s.f.) – ухо;
a urlá (úrлу), v.i. – выть, завывать, реветь;
a urmá (-ez), v.t., v.i. – следовать;
úrmă, -e (s.f.) – 1. след, отпечаток. 2. конец;
a urmări (-esc), v.t. – преследовать;
ursită, -e (s.f.) – 1. судьба, участь. 2. ворожея;
a uscă (usúc), v.t. – сушить, высушивать.

Val, -uri (s.n.) – 1. волна, вал. 2. (fig.) волна, поток. 3. (înv.) горести, невзгоды, неприятности;
vále, văi (s.f.) – долина, низина;
valoare, valori (s.f.) – 1. ценность (значение). 2. стоимость, цена;
van (adj.) – напрасный, тщетный, пустой; ♦ *în van* - *напрасно, тщетно, бесполезно*;
vară, vere (s.f.) – двоюродная сестра;
variabil (adj.) – переменный, изменчивый;
vas, -e (s.n.) – 1. посуда. 2. корабль. 3. сосуд;
văpăie, văpăi (s.f.) – пламя, огонь;
a vărsá (vărs), v.t. – 1. проливать. 2. рассыпать;
vărsáre, vărsări (s.f.) – 1. выливание. 2. высыпание. 3. переливание. 4. впадение. ~ *de sânge* - *кровопролитие*;
vătaf, -i (s.m.) – 1. (înv.) вэтаф, надсмотрщик. 2. (ist.) начальник охраны. 3. (înv.) глава;
văz (s.n.) - зрение;
vâjâitură, -i (s.f.) – 1. вой, завывание. 2. свист. 3. звон;
vână, vine (s.f.) – вена, жила;
vânătoare, vânători (s.f.) – охота;
vâneţeală, -i (s.f.) = vânătaie, vânătai (s.f.) – синяк (от ушибов);
vâscós (adj.) - вязкий, тягучий;
verificáre, -ări (s.f.) – 1. проверка, контроль. 2. испытание;
veşmânt, veşminte (s.n.) – одежда, платье, одеяние;

Zăbrelít (adj.) – с встроенной решёткой;
zăpádă, zăpezi (s.f.) – снег;
a zărí (-esc), v.t. – замечать, видеть;
a zăticní (-esc, pop.), v.t. - мешать, препятствовать;
zău (interj.) – ей-богу! право!;
zăvoí, zăvoaie (s.n.) – прибрежная роща;
zână, -e (s.f.) – фея, волшебница;
zbârcít (adj.) – морщинистый;
zbor, -uri (s.n.) – полёт;
zburător (adj.) – летающий, летучий;
zéu, zei (s.m.) – бог, идол;
zgheab, -uri (s.n.) = jgheab, -uri (s.n.) – 1. колода (для воды). 2. канава. 3. ров;

V

vióí, vioáie, vióí, vioáie (adj.) – 1. живой, полный жизни. 2. яркий, пламенный;
a vindecá (vindic), v.t. – I. вылечивать, исцелять, исцелять II. v.r. 1. выздоравливать. 2. заживать;
vis, -uri (s.n.) – 1. сон, сновидение. 2. (fig.) сон, мечта, грёза;
a visá (-ez) – I. v.t. 1. видеть во сне. 2. (fig.) страстно желать. II. v.i. мечтать, грезить;
vitalizáre, vitalizări (s.f.) – оживление;
vită, -e (s.f.) – скот;
viţă, -e (s.f.) – 1. лоза. 2. род, ветвь. 3. потомок;
viţel, viţei (s.m.) – телёнок;
vitejíe, -ii (s.f.) – доблесть, отвага, мужество;
viziúne, -i (s.f.) – 1. видение. 2. взгляд;
vizuníe, -ii (s.f., pop.) = vizuină, -i (s.f.) – 1. нора, логово. 2. прибежище, тайник;
a voí, voiesc, v.i. – 1. желать, намереваться. 2. соглашаться;
voinicíe, -ii (s.f., pop.) – 1. храбрость, отвага, удаль. 2. подвиг;
vrăjítór, -toare, -tori, -toare (s.m. şi s.f.) – колдун - колдунья, волшебник - волшебница;
vrăjmăşie, -ii (s.f.) – вражда, враждебность, ненависть;
vrédnic (adj.) – 1. прилежный, усердный. 2. достойный;
a vroí (-esc), v.t. = a vrea;
vúltur, -i (s.m.) – орёл.

Z

zgripturoaică, -e (s.f.) – ведьма, злока, мегера;
zglobíu, -ie, -ii (adj.) – резвый, живой, игривый;
zid, -uri (s.n.) – стена;
zidár, -i (s.m.) – каменщик;
a zidí (esc), v.t. – 1. класть стены. 2. строить. 3. муровать / замуровывать;
zidíre, -i (s.f.) – 1. сооружение, строительство. 2. здание, постройка, сооружение. 3. (rel.) сотворение;
zméu, zmei (s.m.) – 1. змей, дракон. 2. (fig.) герой, храбрец, витязь;
a zvâcní (-esc), v.i. – биться, трепетать.

Bibliografia

1. Гацук В. Румынская народная поэзия. Москва, «Художественная литература», 1987.
2. Evseev Ivan. Dicționar de Simboluri. București, 2007.
3. Pietreanu Marica, Limba română. Exerciții lexicale. București, 1995.
4. Săvoiu Adrian. Concepte operaționale privind poezia.// Limba și literatură română, București, 2003, nr. 1.
5. Tirca Miruna. Paștele Blajinilor. www.gândul.info.
6. Vrabie Gheorghe. Balada populară română. Editura Academiei Republice Socialiste Române, București, 1966.
7. Istoria literaturii române, vol. I. Editura Academiei Republicii populare Române, București, 1964.
8. Legende populare românești.// Editura LITERA, București – Chișinău, 2002.
9. Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900.// Institutul de filologie română „Alexandru Philippide”. Editura Academiei Române. Ediția a II-a, Iași, 2002.
10. Dicționar român-rus. Prof.dr.Gheorghe Bolocan, Tatiana Medvedev, Tatiana Voronțova. Ediția a II-a, 2004.

Abrevieri

<i>Adj.</i> - adjectiv	<i>lat.</i> - latină
<i>adv.</i> - adverb	<i>lingv.</i> - lingvistică
<i>bis.</i> - termen bisericesc	<i>livr.</i> - livresc
<i>bot.</i> - botanică	<i>m.</i> - masculin
<i>conj.</i> - conjuncție	<i>mil.</i> - termen militar
<i>dim.</i> - diminutiv	<i>n.</i> - neutru
<i>f.</i> - feminin	<i>pop.</i> - popular
<i>fam.</i> - familiar	<i>pl.</i> - plural
<i>fig.</i> - figurat	<i>prep.</i> - prepoziție
<i>fil.</i> - filozofie	<i>pron. nehot.</i> - pronume nehotărât
<i>folc.</i> - folclor	<i>prov.</i> - proverb
<i>i.</i> - intransitiv	<i>r.</i> - reflexiv
<i>impers.</i> - impersonal	<i>reg.</i> – (termen) regional
<i>interj.</i> - interjecție	<i>rel.</i> - religie
<i>invar.</i> - invariabil	<i>s.</i> - substantiv
<i>ist.</i> - istoric	<i>sg.</i> - singular
<i>în expr.</i> - în expresii	<i>v.</i> - verb
<i>inv.</i> - învechit	<i>t.</i> - tranzitiv

CUPRINS

1. Предисловие	2
2. Basmele românești	3
2.1. „Basmul – de la folclor la literatură” <i>După Rodică Zane.</i>	3
3. Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.	8
4. Pasărea măiastră.	24
5. Anexa	32
5.1. Genurile literare	32
5.2. Speciile literare	32
6. Termeni literari	34
7. Termeni lingvistici	34
7. Mic vocabular român-rus.	35
8. Bibliografia	56
9. Abrevieri	56
10. Cuprins	57